

Opetus- ja kulttuuriministeriö

5.4.2012

Perusopetuksen tuntijakoa koskevien lausuntojen keskeinen sisältö

Pyydetty lausunnot:

Aineopettajaliitto AOL ry

Onnistunutta esityksessä on oppiaineiden nivelkohtien asettaminen kuudennen ja seitsemännen luokan väliin, mikä selkiyttää perusopetuksen kokonaisrakennetta.

Alaluokille tarvittavia lisätunteja ei voida ottaa yläluokilta, vaan tarvittaessa ne tulee lisätä puuttumatta yläluokkien tuntikertymään. AOL ehdottaakin perusopetuksen kokonaistuntimäärän lisäämistä neljällä vuosiviikkotunnilla.

Oppilaiden tieto- ja viestintätekniisten valmiuksien varmistamiseksi tulee kaikissa oppiaineissa ottaa huomioon oppilaan opettaminen erilaisten tv-t-välineiden käyttöön.

Mikäli ehdotettu yhtäaikainen siirtyminen kaikilla luokka-asteilla uusiin tavoitteisiin sekä uuteen tuntijakoon toteutuu, on varmennettava, että oppilaat saavat eri oppiaineista kaikki tarpeelliset tiedot.

Aineopettajaliitto pitää tuntijakotyöryhmän ehdotusta visiottomana. Ehdotuksessa ei toteudu työryhmälle tehtäväksi annettu taide- ja taitoaineiden sekä kotitalouden aseman vahvistaminen eikä kieliohjelman monipuolistaminen.

Monissa kohdin esitys lisäksi vaarantaa oppilaiden tasa-arvoisen kohtelun sekä heidän oikeutensa pätevään ja asiantuntevaan opetukseen.

Ammattiin Opiskelevat – SAKKI ry

SAKKI esittää, että opinto-ohjausta parannetaan perusasteella siten, että: valinnaisuuksista nipistetään tunteja siten, että opinto-ohjauksen 8. ja 9. luokilla valinnaisuudesta siirretään yksi vuosiviikkotunti opinto-ohjauksen käyttöön; tai opinto-ohjauksen vuosiviikkotuntimäärä porrastettaisiin ja painotettaisiin 9.luokalla. Näin 7. luokalla opinto-ohjausta olisi tarjolla vuosiviikkotuntimääränä yksi, 8. luokalla esityksen mukaisesti kaksi ja 9. luokalla kolme vuosiviikkotuntia.

SAKKI perustelee näitä kahta esitystä sillä, että vähimmäistuntimäärän noston ollessa poissuljettu vaihtoehto, on etsittävä tie parantaa opinto-ohjausta nivelkohdissa. Esitys a) mahdollistaisi opinto-ohjauksen lisäämistä tasapuolisesti 8. ja 9. luokkalaisille. Opinto-ohjauksen lisätunnit

mahdollistaisivat yllä mainittujen koulutuspoliittisten tavoitteiden toteutumisen. SAKKI katsoo, että opinto-ohjauksen lisääminen on yksilön koulutuspolun kannalta tärkeämpää kuin valinnaisuuden painottaminen. Koulutustakuu toteutuu vain panostamalla riittävästi opinto-ohjaukseen.

Suurin yhdenvertaisuusongelma saattaa olla suuret vähimmäis- ja enimmäistuntimäärien väliset erot opetuksen järjestäjien välillä. SAKKI pitää esitystä A2 ja B2 -kielten opetusta vähimmäistuntimäärän ulkopuolisena opetuksena ongelmallisena. Se saattaa eriarvoistaa peruskoululaiset paikkakunnan ja koulun mukaan, sillä kaikilla kouluilla ei ole mahdollisuutta tarjota kaikille halukkaille ylimääräistä kielten opetusta. Lisäksi on pohdittava, lisääkö esitys koulutuksellista eriarvoisuutta esimerkiksi toisen asteen oppilaitoksiin pyrkiessä niiden välillä, joita ylimääräiset kieliopinnot eivät kiinnosta ja niiden, jotka suorittavat kaikki mahdolliset kieliopinnot, joita on mahdollista suorittaa. SAKKI kysyykin, miten varmistetaan oppilaiden yhdenvertaisuus kielten opetuksen suhteen?

Biologian ja maantieteen opettajien liitto BMOL ry

Liitto esittää perustellen muutoksia ja lisäyksiä nyt esitettyihin tavoitteisiin ja tuntijakoon:

Esitys pyrkii vahvistamaan ympäristökasvatuksen asemaa, mutta ei sisällä keinoja tämän toteuttamiseksi. Luonnontieteellisten aineiden yhdistäminen puuttumatta tuntimääriin vuosiluokilla 5-6 ei vahvista ympäristökasvatusta.

Oppiaineiden välinen yhteistyön lisäämiseksi ei ole esitetty keinoja. Luonnontieteellisten aineiden niputtaminen yhdeksi kokonaisuudeksi vuosiluokilla 5-6 ei edistä luonnontieteellistä sivistystä eikä yhtenäisen perusopetuksen kehittämistä ja joustavuutta. Jatkossakin on turvattava mahdollisuus biologian, fysiikan, kemian ja maantiedon aineenopettajien antamaan opetukseen vuosiluokilla 5-6. Erilliset oppiaineet eivät myöskään estä ilmiöpohjaisen opetuksen järjestämistä, koska ilmiöpohjaisuus on mahdollista varmistaa opetussuunnitelmallisella ohjauksella.

Aihekokonaisuuksien opettamiseen varattu yksi vuosiviikkotunti ei riitä, vaan aihekokonaisuuksien tulee näkyä kaikkien oppiaineiden opetussuunnitelman perusteissa. Tämän vuosiviikkotunnin voisi sisällyttää valinnaisiin aineisiin, mikä vahvistaisi oppilaiden motivaatiota ja yksilöllisiä valintoja.

Vuosiluokkien 7-9 opetusta ei tule vähentää. Tulevaisuuteen suuntautuvan yhteiskunnan tulee panostaa koulutuksen kehittämiseen; opetuksen vähentäminen ei edistä alueellista tasa-arvoa. Uudistuksen tavoitteet on toteutettava lisäämällä opetustunteja vuosiluokilla 1-6.

Valinnaisaineiden määrän väheneminen 13 vuosiviikkotunnista 9 vuosiviikkotuntiin vähentää oleellisesti vuosiluokkien 7-9 valinnan mahdollisuuksia. Vuosiluokkien 7-9 oppituntimäärän säilyttäminen nykyisellään lisäisi valinnaisten aineiden määrää.

Perusopetuksen tavoitteissa tulee korostaa kestävästä elämäntapaa, jonka päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet ottamalla ympäristö, ihminen ja talous tasavertaisesti huomioon. On erikoista, että kestävä kehityksen näkökulma on liitetty vain luonnontieteiden opetukseen.

Olellista on ottaa tavoitteet huomioon yhtenä kokonaisuutena. Kestävä elämäntavan näkökulma ottaa eri näkökulmat huomioon samaan aikaan sekä päätöksenteossa että toiminnassa. Tavoitteista

useimmat sisältyvätkin kestävästä kehityksestä käsitteeseen, erityisesti sen sosiaaliseen ja kulttuuriseen osaan. Väestönkasvu, köyhyys, ruoka- ja terveydenhuolto, sukupuolten välinen tasa-arvo sekä koulutuksen järjestäminen ovat maailmanlaajuisia sosiaalisen kestävyysnäkökulman haasteita.

Elinikäisen oppimisen ja ajattelun taidot, työskentely- ja vuorovaikutustaidot sekä hyvä arjen hallinta ovat tärkeitä oppimisen tavoitteita. Tieto- ja viestintätekniikan ja digitaalisten oppimisympäristöjen käytön hallinta sekä mediakasvatuksen taitojen oppiminen edellyttää jatkuvaa harjoittelua ja käyttöä koko perusopetuksen ajan luonteissa eri oppiaineissa.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

1) Taitojen vahvistaminen yleisissä tavoitteissa oikea suunta. EK pitää tärkeänä elinikäisen oppimisen taitojen vahvistamista perusopetuksen yleisissä tavoitteissa. Tieto- ja viestintätekniikan ja digitaalisten oppimisympäristöjen hyödyntämisen tulee olla arkea jokaisen oppilaan kohdalla. Myös talous- ja kuluttajataitoihin tulisi kiinnittää opetuksessa nykyistä enemmän huomiota.

2) Aihekokonaisuuksien avulla uudenlaista yhteistyötä ja toimintakulttuuria. EK tukee ehdotusta aihekokonaisuuksien vahvistamisesta tuntiresurssilla. Opetuksen eheyttäminen yläkoulussa työryhmän ehdottamalla tavalla luo uudenlaisia mahdollisuuksia koulun toimintakulttuurin kehittämiseen ja koulun vuorovaikutukseen ympäröivän yhteiskunnan ja työelämän kanssa.

3) Koulutuksellinen tasa-arvo edellyttää yksilöllisempiä valintoja. Perusopetuksella on keskeinen rooli nuorten yhteiskuntatakuussa erityisesti heikoimpien oppilaiden jatko-opintovalmiuksien ja opiskelumotivaation vahvistamisen osalta. Perusopetuksen tulee tuottaa jokaiselle oppilaalle hyvä perusosaaminen äidinkieli- ja matemaattis-luonnontieteellisissä aineissa. EK pitää valitettavana, että ehdotus kaventaa entisestään oppilaan valinnaisuutta. Perusopetuksen tärkeänä tehtävänä on jokaisen kiinnostuksen herääminen jatko-opintoihin ja tulevaisuusvalintoihin. Oppilaalla tulisi olla vuosiluokilla 7-9 mahdollisuus suunnata opintojaan omien kiinnostuksen kohteidensa mukaan esimerkiksi taito- ja taideaineisiin tai syventäviin opintoihin matemaattis-luonnontieteellisissä aineissa.

4) Opetuksen järjestäjän omat painotukset osana valinnaisuutta. EK pitää tärkeänä, että opetuksen järjestäjä voi suunnata valinnaisia opintoja esimerkiksi tietotekniikan opetukseen, aihekokonaisuuksiin tai eri oppiaineiden syventäviin ja soveltaviin oppimääriin. Ehdotuksen perustelut ovat tältä osin kannatettavia. Pakollisten ja valinnaisuuden suhdetta tulee tarkastella jatkovalmistelussa uudelleen. Tuntijaossa tarvitaan sekä oppilaan että opetuksen järjestäjän valinnaisuutta.

5) Koulutus- ja uravalintojen tukemiseen tarvitaan uutta otetta. Perusopetuksen vastuuta koko ikäluokan siirtymisestä toiselle asteelle tulee lisätä. Opinto-ohjaajien lisäksi nuorten tulevaisuusvalintojen tukemisessa tarvitaan kaikkien opettajien ja koko kouluyhteisön roolin vahvistamista. Nuoret tarvitsevat kouluaihana omakohtaisia kokemuksia työelämästä. Perusopetuksen työelämäyhteistyön ensisijaisena tavoitteena tulee olla nuorten koulutus- ja uravalintojen tukeminen.

6. Kieliohjelmaa uudistettava ennakkoluulottomasti. EK korostaa monipuolisen kielitaidon merkitystä. Ehdotus ei tue A1-kielen valintojen monipuolistamista. Kielten opiskelun monipuolistaminen ja riittävän kielivarannon varmistaminen edellyttävät rakenteellisia muutoksia

kieliohjelmaan. Opetuksen järjestäjien tulee mahdollistaa nykyistä laajempi kielitarjonta oppilaiden ja vanhempien valittavaksi. Kielivalintojen monipuolistamiseksi tulee luopua toisen kotimaisen pakollisuudesta. Tähän voidaan edetä asteittain siten, että ensivaiheessa luodaan mahdollisuus opiskella yläkoulussa toista kotimaista kieltä nykyistä pienemmällä tuntimäärällä, jos oppilas jatkaa alakoulussa aloittamansa kahden vieraan kielen opiskelua yläkoulussa. Luopumalla ruotsin opiskelun pakollisuudesta, nykyistä useampi valitsisi sen vapaaehtoisena A1- tai A-kielenä, mikä tuottaisi monipuolisemman kielivarannon lisäksi myös nykyistä parempaa toisen kotimaisen osaamista.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Etelä-Suomen aluehallintovirasto yhtyy opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman työryhmän käsitykseen siitä, että nykyiseen tuntijakoon ei ole tarvetta tehdä merkittäviä rakenteellisia muutoksia. Hallitusohjelmassa on asetettu tavoitteeksi vahvistaa perusopetuksen taide- ja taitoaineiden ja liikunnan opetusta, yhteiskunnallisen kasvatuksen, arvokasvatuksen ja ympäristökasvatuksen asemaa sekä oppiaineiden välistä yhteistyötä. Tällä vähennettäisiin opetuksen teoriapainotteisuutta, lisättäisiin yhteisöllisyyttä ja koulussa viihtymistä.

Työryhmä on esityksessään paneutunut huolellisesti hallitusohjelmassa esitettyjen tavoitteiden edistämiseen ja onnistunut tehtävässään hyvin. Tuntijakoesitys on kaikin puolin kohtuullinen ja realistinen, mutta kuitenkin edistyksellinen.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto esittää seuraavia, työryhmän ehdotuksista poikkeavia muutoksia huomioonotettavaksi tulevaisuuden perusopetuksen tuntijakoa laadittaessa:

Kansainvälistyneessä maailmassa on välttämätöntä korjata perusopetuksen kielten opetuksen tavoitteita ja kielivalintamahdollisuuksia niin, että valinnaisuus tosiasiallisesti lisääntyy ja suomalaisten kielitaito käytännössä varmuudella monipuolistuu.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto arvioi, että vaikka opetuksen järjestäjä tarjoaisi useampia kieliä saadessaan valtionavustusta vapaaehtoisien kielen opetuksen järjestämiseen, se ei käytännössä johtaisi monipuolisempiin kielivalintoihin, koska kolmen vieraan kielen (ruotsi, englanti ja joku muu kieli) opiskelu peruskoulussa on useimmille oppilaille liian lukuainepainotteista, vaativaa ja raskasta. Vapaaehtoinen kolmas kieli pidentää koulupäivää sekä lisää kotitehtäviä ja kokeita.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että kielivalinnat saattaisivat käytännössä monipuolistua jos ruotsin kieli muutettaisiin valinnaiseksi kieleksi. Suuri osa oppilaista valitsisi edelleenkin ruotsin toiseksi kielekseen, koska se on helpompaa kuin esim. venäjä, ranska tai kiina, mutta osa valitsisi sen tilalle jonkun suurista maailmankielistä. Kielissä lahjakkaat voisivat edelleenkin lukea kolmea tai neljää kieltä peruskoulussa sekä valita lukiossa vielä viidennenkin kielen.

Lisäksi Etelä-Suomen aluehallintovirasto esittää kieliohjelman keventämistä siten, että jos oppilas on aloittanut kaksi A-kieltä, hän voisi jättää B-kielen kokonaan opiskelematta, mutta sen tilalle hänen tulisi ottaa joku muu oppiaine. Näin valinnaisuus lisääntyisi kokonaisvähimmäistuntimäärää lisäämättä. Käytännöllisesti suuntautuneille oppilaille, joille varsinkin peruskoulun yläluokkien opinnot ovat liian teoreettisia, voisi toiminnallisempi oppiaine antaa onnistumisen kokemuksia koulussa, kohottaa itsetuntoa ja lisätä motivaatiota koulunkäyntiin. Se voisi omalta osaltaan lisätä

nuorten halukkuutta hakeutua jatko-opintoihin ja olla siten yksi keino syrjäytymiskehityksen estämiseksi.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto näkee myös mahdollisena sellaisen kehityksen, että myöhemmin tulevaisuudessa uskonnon/ elämänkatsomustiedon opetuksesta perusopetuksessa on jopa luovuttu ja sen tilalle on otettu kaikille oppilaille yhteiseksi oppiaineeksi filosofia, etiikka ja moraalit. Oppiaine käsittelisi myös kaikkien suurten maailmanuskontojen historiaa ja uskontojen merkitystä ihmiskunnalle. Valinnaisena, syventävänä oppiaineena olisi mahdollista perehtyä esim. Raamatun kertomuksiin tai jonkun muun uskonnon perusteisiin.

Muilta osin Etelä-Suomen aluehallintovirasto kannattaa työryhmän ehdotuksia.

Finlands Svenska Lärarförbund FSL

FSL anser att totalantalet timmar bör ökas från 222 årsveckotimmar. De lägre årskurserna (åk 1-6) bör få tilläggstimmar och de högre (åk 7-9) bör få behålla 30 årsveckotimmar per årskurs.

FSL anser att kontrollpunkter efter årskurserna två, sex och nio ger en redig struktur och en bättre utgångspunkt för utvärdering och bedömning i framtiden.

FSL anser att nya undervisningsämnen skulle rubba helheten och den fördelning mellan undervisningsämnena som nu finns i den grundläggande utbildningen. Därför ställer vi oss starkt frågande till den extra timmen för ämneshelheter.

FSL anser att antalet valfria timmar bör förbli åtminstone vid det nuvarande. En nedskärning till de föreslagna nio timmarna minskar skolans förutsättningar att beakta mångfalden bland eleverna och därmed försvagas mångas förutsättningar för framgångsrika studier.

FSL anser att konst- och färdighetsämnena bör utvecklas så att det finns reella förutsättningar för skolorna att kunna anställa behöriga lärare i dessa ämnen.

FSL anser att undervisningen i A2- och B2-språken absolut bör behandlas på likvärdiga grunder med de övriga språken.

Om förslaget om olika värdering av A2- och B2-språken inte stryks och den nuvarande språkundervisningen inte kan ordnas anser FSL att en utredning bör göras om de svenska skolorna bör ha en egen tillämpad timfördelning som beaktar skillnaderna främst i språkundervisningen mellan finska och svenska skolor.

Förbundet Hem och Skola

Förbundet Hem och Skola föreslår att timresursen för A2 språket bibehålls på 12 års veckotimmar och att man därutöver kan anhålla om ett extra bidrag för övriga språk. Förbundet föreslår att timresursen i religion är åtta och man inför det nya ämnet etik med två årsveckotimmar enligt det tidigare förslaget. Förbundet föreslår att man inför tre årsveckotimmar drama i undervisningen 1

timme för åk 1-2, 1 timme för 3-6 och en timme för åk 7. Förbundet föreslår att antalet minimiantalet årsveckotimmar i åk 1 höjs till 20 timmar.

Helsingin kaupunki / Opetusvirasto

Työryhmän esitys perusopetuksen uudeksi tuntijaoksi ei tuo lisää kokonaistunteja perusopetukseen vaan esittää vain oppiaineiden opetukseen käytettävän ajan tasaisempaa jakautumista perusopetuksen eri vuosiluokille. Tuntimäärien lisääminen vuosiluokille 1–6 on kuitenkin perusteltua. Tuntimäärien kasvattaminen esitettyyn nähden on mahdollista varsinkin vuosiluokilla 1–4, joilla koulupäivän pituus on nykyisin erittäin lyhyt.

Tuntimäärän vähentäminen vuosiluokilta 7–8 ja oppilaineiden lisääminen vain vuosiluokille 2–5 aiheuttaa ongelmia luokanopettajien osaamisen lisäämisessä useassa eri oppilaineessa. Varsinkin taito- ja taideaineiden lisääminen vuosiluokille, jossa opetus tapahtuu pääsääntöisesti luokanopettajan johdolla, edellyttää opettajien koulutuslaitoksia kehittämään taito- ja taideaineiden opetustaan ja vahvistamaan sitä nykyisestä. Kaikilla kouluilla ei ole myöskään mahdollista palkata aineopettajia opettamaan 5–6 vuosiluokkien aineita. Nyt tehdyssä esityksessä oppilaiden lisätunnit on kohdennettu pääsääntöisesti juuri vuosiluokille 5–6.

Tuntijassa nivelkohtien yhdenmukaistaminen helpottaa ja selkeyttää opetuksen järjestämistä, mikä on kannatettavaa.

Kieliohjelman monipuolistaminen on sinänsä kannatettavaa, mutta lisärahoituksen tulisi tapahtua laskennallisesti opetus- ja kulttuuriministeriön lakisääteistä valtionosuutta korottamalla eikä harkinnanvaraisella avustuksella. Harkinnanvaraisten valtionavustusten hakeminen ja raportointi lisäävät koulutuksen järjestäjän hallinnollista työtä ja aiheuttavat siten lisäkustannuksia. Mikäli kuitenkin päädytään erilliseen, harkinnanvaraiseen valtionavustukseen, opetus- ja kulttuuriministeriön tulee joka tapauksessa ilmoittaa etukäteen, minkälaisin kriteerein erillistä valtionavustusta on mahdollista saada. Tämä on tärkeää, jotta koulutuksen järjestäjä voi arvioida omaa kielitarjontaa ja siihen liittyviä reunaehdoja, kuten ryhmäkoot kieliopintojen aloittamis- ja keskeyttämistilanteissa.

Tuntijakoesityksessä valinnaisen A-kielen tuntimäärä vähenee nykyisestä. Tämä heikentää kuntien mahdollisuutta tarjota harvinaisia A-kieliä, koska ryhmiä ei 7. luokalla pystytä välttämättä yhdistämään.

Ongelmalliseksi esityksen tekee englannin kielen rajaaminen pois lisärahoituksen piiristä, jos kieli valitaan A2-kielenä. Tämä johtaa pahimmassa tapauksessa siihen, että toista kotimaista kieltä (suomi tai ruotsi) ei tulevaisuudessa tulla tarjoamaan A-kielenä nykyisessä mittakaavassa, mikä ei Suomen kaltaisessa kaksikielisessä maassa ole toivottava kehityssuunta. Ruotsinkielisissä kouluissa toinen kotimainen kieli on pääsääntöisesti A1-kieli ja englanti A2-kieli. Näiden kielten opetus toteutettaisiin ehdotuksen mukaan ilman valtion lisärahoitusta, mikä asettaa ruotsinkieliset opetuksenjärjestäjät eriarvoiseen asemaan. Ehdotuksen vaikutukset olisivat Helsingissä merkittävät, ruotsinkielinen vähemmistön ollessa määrällisesti huomattava.

Tuntijakoesityksen mukaan vuosiluokkien 7–9 minimituntimäärä on yhteensä 88 vvt, josta kaikille yhteisiä opintoja on yhteensä 82 vvt. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että vuosiluokilla 7–9 voidaan minimituntimäärän puitteissa sijoittaa ainoastaan 6 vvt valinnaisten aineiden opetusta.

Vähennys on merkittävä nykyiseen tuntijakoon nähden, jossa 7–9 luokkien valinnaisuuden määrä on ollut 12–13 vvt riippuen koulutuksen järjestäjän ratkaisusta. Esityksellä on oppilaan opiskelun lisäksi myös vaikutusta aineopettajien työllisyyteen. Helsingin opetusvirasto katsoo, että valinnaisuutta pitäisi nykyisestään lisätä ja sitä tulisi kohdentaa varsinkin vuosiluokille 7–9.

Aihekokonaisuuden ottaminen uutena aiheena vuosiluokille 7–9 on hyvä avaus kohti laajempaa opetusta, joka ei ole kiinnittynyt niin vahvasti mihinkään oppiaineeseen. Toivottavaa on, että opetus suunnitelman perusteissa tämän toteuttamista ei sidota liian tiukasti.

Esityksen mukaan uudistus otetaan 1.8.2016 alkaen samanaikaisesti käyttöön kaikilla vuosiluokilla. Tämä on ongelmallista erityisesti vuosiluokan 9 oppilaiden oikeusturvan vuoksi (päättöarviointi). Helsingin opetusvirasto esittääkin, että uudistus toteutettaisiin ainakin vuosiluokan 9 osalta vasta 1.8.2017.

Helsingin yliopisto

Opetuksen valtakunnalliset tavoitteet ovat hyvin muotoiltuja ja kannatettavia.

Erityisesti asetuksen 2 pykälässä (s. 32) kuvataan suomalaiselle koululle tärkeitä ja kannatettavia kasvatustavoitteita. Asiakirjassa asetetaan tavoitteeksi kasvattaminen hyviin tapoihin. Tapakasvatus on vanhentunut käsite - sosiokonstruktiivisessa oppimiskäsityksessä painotetaan etiikan opetusta oman tutkimuksen ja reflektoinnin avulla. Asiakirjassa asetetaan tavoitteeksi selkeyttää katsomuksellisten ja kasvatusopillisten koulujen tavoitteenasettelua ja toimintaa. Tämä on tärkeä tavoite ja sitä tulisi tarkastella osana laajempaa uskonnolliselta pohjalta toimivien koulujen tai painotusten tarkastelua (vrt. Muslimikoulut Ruotsissa ja Englannissa). Suomalainen linjaus koulutuksellisesta tasa-arvosta ja yhtenäisestä perusopetuksesta tulee olla keskeinen lähtökohta tarkasteluille.

Tuntijakotyöryhmän Äidinkieleen ja kirjallisuuteen osoitettu, medialukutaitoon ja mediakriittisyyteen ohjattava lisätunti sekä yhteiskuntaoppiin osoitettu lisätunti tukevat esityksen arvopohjassa vahvasti esiin nousevaa tavoitetta tukea oppilaita kasvamaan aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi, joilla on valmiuksia toimia demokraattisessa ja tasa-arvoisessa yhteiskunnassa. Asiakirjassa esitetty kieliohjelman monipuolistaminen on kannatettava. Kielivalintojen rahoitus pitäisi selkeyttää ja varmistaa resurssit siihen, että lapset oikeasti opiskelevat niitä. Fysiikan, kemian, biologian, maantieteen ja terveystiedon niputtaminen yhdeksi oppiaineeksi luokilla 1-6 ei edistä oppiaineille ominaisten menetelmien käyttöä, kuten toiminnallista kokeellisuutta, turvallisuuden liittyviä tavoitteita tai sosiaaliseen ympäristöön tutustumista ja heikentää ympäristö- ja luonnontietoa opettavien opettajien ko. oppiaineisiin liittyvää osaamista.

Hallitusohjelman tavoitteena ollut taito- ja taideaineiden aseman vahvistaminen näkyy tuntijakoesityksessä taito- ja taideaineiden pakollisten tuntien lisäyksenä. Esityksessä on hyvää se, että musiikin opetukseen on palautettu yläluokille yksi vuosiviikkotunti. Valitettavaa on, että yläluokkien käsityöopetuksesta on poistettu yksi vuosiviikkotunti. Esityksessä on pyritty, kuten lähtökohtaisesti tuotiin esiin, taito- ja taideaineiden opetuksen lisäämiseen perusopetuksessa. Alaluokkien (1-6) osalta kaikille yhteisten (pakollisten) taito- ja taideaineiden määrä onkin kasvanut. Tämän voi nähdä suotuisana kehityssuuntana. Perusopetuksen yläluokilla taito- ja taideaineiden opetus ei juurikaan kasva, vaan pikemminkin supistuu. Kotitalouden kohdalla hallitusohjelman tavoite ei toteudu. Valinnaisten tuntien vähentäminen on kotitalouden kannalta

huono ratkaisu: valinnaisilla 8. ja 9. luokan tunneilla on aikaisemmin pystytty syventämään aiemmin opittuja perusasioita ja paneutumaan erityisesti kuluttamisen, taloudenhallinnan ja ruokakulttuurin sisältöihin.

Asiakirjan yleisessä osassa korostetaan ympäristökasvatuksen aseman vahvistamista nykyisestään. Tästä esityksessä ei kuitenkaan ole mitään merkkejä: ympäristö- ja luonnontiedon nimen muuttaminen ympäristöopiksi, oppiaineen ulottaminen vuosiluokille 5-6 (fysiikan ja kemian sekä biologian ja maantiedon tilalle) ja vuosiviikkotuntien säilyttäminen ennallaan eivät millään tavalla vahvista ympäristökasvatuksen asemaa. Ympäristökasvatus ei nyky-yhteiskunnassa voi olla luontokasvatuksen synonyymi, vaan siihen tulee sisältyä lapsen lähiympäristöjen monipuolinen huomioinnottaminen. Koska suurin osa suomalaisista asuu kaupunkimaisissa ympäristöissä, ympäristökasvatus tulisi sitoa entistä vahvemmin myös arkisiin kaupunkiympäristöihin, joissa sosiaalisen ympäristön ottaminen osaksi ympäristökasvatuksen sisältöjä olisi erittäin tärkeää. Tämä ei ole mahdollista luonnontieteitä integroivassa oppiaineessa.

Helsingin yliopisto / Koulutuksen arviointikeskus

Työryhmän esittämät perustelut valtakunnallisiksi tavoitteiksi ja tuntijaoksi ovat monelta osin yllättävän epäselvät ja edellyttävät useita lukukertoja ennen kuin ymmärtää uudistuksen tarpeen ja muutosten perustelut. Eräissä kohdissa on vedottu tehtyihin selvityksiin ja toisissa kohdissa taas ajatukset ovat irrallisia. Hieman jää tuntuma, että kyseessä on pakkouudistaminen, hallitusohjelman sanelema, ei niinkään oppilaiden oppimisen ja opetuksen järjestäjien tarpeista lähtevä tarpeellinen toimenpide.

Itse asetusluonnokset (1) valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta sekä asetusluonnos (2), valtioneuvoston asetus perusopetusasetus 3 § muuttamisesta ovat selkeitä ja hyvin kirjoitettuja. Lakitekstilunnokset ovat selkeitä, mutta perustelut vaikeaselkoisia.

Työryhmän ehdottamat uudet tuntijakoväliköt ovat selkeät ja aikaisempaa välikköajattelua mielekkäämmät. Nykyisen tuntijakoväliköiden tulkinta on saattanut johtaa siihenkin, että oppilaat, jotka vaihtavat koulua eivät ole opiskelleet tiettyä oppikokonaisuutta tai sisältöä laisinkaan ja toisaalta vaihdettuaan koulua hän opiskelee samat sisällöt uudelleen.

Esitämme epäilyn integroitujen oppiaineiden mielekkyyteen. Ympäristöoppi koostuen biologiasta ja maantiedosta, fysiikasta ja kemiasta sekä terveystiedosta ei ole mikään tieteellinen tutkimuksen ja teorianmuodostuksen alue Kun historiallisesti eriytyneitä oppiaineita tai tiedonaloja yhdistetään, ne menettävät samalla jotain juuri eriytymiskehityksensä tuomasta rakenteistumisesta. Ja juuri tämä prosessi lisää ja on lisännyt samalla asian opetettavuutta. Tämän prosessin kautta tieteellisen tiedon kehitystulokset pedagogisoidaan. Oppilaan kyky hahmottaa ja jäsentää tiedon todellisuutta voinee kärsiä pyrkimyksestä tarinoida samoista asioista ympäristökäsitteen avulla. Tämä voisi pahimmillaan johtaa siihen, että entistä harvempi oppilas kiinnostuu esimerkiksi fysiikasta ja kemiasta, koska niillä ei enää olisikaan itsenäistä asemaa, vaan jauhautuisivat helpommin omaksuttavien ”ilmiöiden” alle. Kuitenkin tavoite ”Suomi 2020 maailman osaavin kansa”, edellyttää korkeatasoista luonnontieteiden osaamista. Voisiko tässä käydä niinkin, että koulujen erot oppimistuloksissa tulevat kasvamaan, integroitujen aineiden johdosta? Joissakin kouluissa on korkeatasoista ja luovaa opetus ja joissakin taas mennään integroitujen aineiden matalimmalla tasolla, opettajan pätevyyksistä ja resursseista riippuen. Kemian ja fysiikan opetuksen tasoa ei

tälläkään hetkellä, luokanopettaja-järjestelmässä, ole riittävä. Voisikin ajatella, että aineenopettajat opettaisivat ainakin 5. ja 6. luokkien oppitunnit.

Esitämme myös painokkaammin resursointia äidinkielen perustaitoihin: lukemiseen ja kirjoittamiseen. Erilaiset medialukutaidot voivat varteen otettavia taitoja, mutta panostaminen hyvään ja monipuoliseen äidinkielen hallintaan antaa varmimman tuloksen pärjätä myöhemmissä opinnoissa ja elämässä. Joten vuosiviikkotuntiresurssien käyttö näihin perustaitoihin on aiheellista.

Taide- ja taitoaineiden lisääminen on ikuisuuskyseksiä. Kuinka paljon tulee olla näitä oppiaineita, jotta koulussa viihdyttäisiin. Viihtymisestä ei pitäisi olla kysymys vaan niiden oppiaineiden tulee antaa oppilaille kokemuksia, jotka auttavat ymmärtämään omaa itseä ja ympäristöä. Osaamisesta ja tulkinnasta on kysymys. Taide- ja taitoaineita voidaan käyttää myös muun opittavan tietoaikkeen ymmärtämiseen ja syventämiseen. Tähän ne ovat erinomaisia välineitä ja oppiaineita. Opettajilta edellytetään tietoa, taitoa, luovuutta ja innostavuutta ja hyvää koulutusta.

Kieliohjelman monipuolistaminen on kannatettava asia. Siihen tarvitaan vuosiviikkotunteja ja siten resursseja. Valtion rahoituksen lisääminen on hyvä lähtökohta. Tosin kunnat joutuvat samassa määrin lisäämään rahoitustaan. Se mihin on syytä kiinnittää huomio on opetuksen järjestäjien erilaiset mahdollisuudet ja resurssit tarjota laajempia kieliohjelmiä. Kielitarjonta voi olla alueellista eriarvoisuutta lisäävä tekijä. Tämä ei tarkoita sitä, että useita kieliä ei olisi syytä tarjota, vaan sitä miten rahoitetaan myös vähävaraisten kuntien oppilaiden oikeus saada monipuolista ja laadukasta opetusta. Siis kysymys on valtakunnallisesta tasa-arvosta ja oikeudenmukaisuudesta.

Mielestämme luonnontieteellisten aineiden opetukseen erityisesti matematiikan, fysiikan ja kemian opiskeluun olisi tullut panostaa enemmän ja lisätä vuosiviikkotunteja. Jos tämä ei ole mahdollista, on syytä harkita, jos samaan tapaan kuin laajenevan kieliohjelman toteuttamiseen ehdotetaan lisää valtionrahoitusta, lisättäisiin valtion rahoitusta myös valinnaisiin matematiikan, fysiikan ja kemian kursseihin, vuosiviikkotunteihin. Hyvät äidinkielen taidot ja hyvät matematiikan taidot saattaisivat johtaa tuohon suureen tavoitteeseen ”Suomi 2020 maailman osaavin kansa”.

Yhteenvetona voi sanoa, että työryhmän raportti ”tulevaisuuden perusopetus – valtakunnalliset tavoitteet ja tuntijako” ei ole käänteentekevä muutosehdotus suomalaisen peruskoulun tulevaisuuteen ja toimintaan. Raportin sisältämät ehdotukset perusteluineen eivät olennaisesti tuo mitään uutta lisää perusopetukseen; oppilaiden opiskeluun, oppimiseen ja opettamiseen. Ne eivät myöskään johda mihinkään huolestuttavaan kielteiseen kehitykseen. Perusopetus jatkaa näiden uudistusten jälkeenkin varsin vakaata kulkuaan. Olisi ollut ehkä paikallaan tehdä olennaisempiakin muutoksia ja lisätä vuosiluokkien 1-6 kokonaistuntimäärää, mutta tehty on nyt eräs hallitusohjelmaan singottu velvoite, joka on kirjoitettu ehdotusten muotoon. Hyvä niin.

Helsingin yliopisto, Opettajankoulutuslaitos, Itä-Suomen yliopisto, Soveltavan kasvatustieteen ja opettajankoulutuksen osasto, Savonlinna, Turun yliopiston opettajankoulutuslaitos, Rauma, Åbo Akademi, Pedagogiska fakulteten, Vasa (Yhteinen lausunto)

Ehdotuksen käsityön pakollinen 2 vvt opinnot vuosiluokalla 7 on riittämätön esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi sekä yhdenvertaisen päättöarvioinnin toteuttamiseksi. Perusopetuksen vuosiluokkien 7-9 käsityön kaikille pakollisten tuntien määrä tulisi olla 4 vvt.

Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto HYOL ry

Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto HYOL ry kannattaa yhteiskuntaopin lisäoppituntia. Liitto pitää aihekokonaisuustuntia hyvänä vastauksena tulevaisuuden koulun haasteisiin. Mahdollisuus syventää valinnaisina opintoina monipuolisesti tarpeellisia taitoja on vaarassa kaventua.

Itä-Suomen aluehallintovirasto

Itä-Suomen aluehallintovirasto pitää työryhmän esityksiä keskeisiksi tavoitteiksi yleisesti ottaen perusteltuina muuttuvan toimintaympäristön, kuntatalouden haasteellisen tilanteen ja tulevaisuuden edellyttämien perusopetuksen kehittämistarpeiden kannalta. Joissakin kohdin on vahva epäily, että ehdotuksen lähtökohtina olleet tavoitteet eivät tule toteutumaan tai ne ovat jopa ristiriidassa esitettyihin toimenpiteisiin nähden. Työryhmäehdotus on edellisen esityksen kompromissiehdotus eikä yllä uudistusmielisyydessään eikä uskottavuudessaan (vrt. julkilausutut tavoitteet) kaksi vuotta sitten kariutuneen ehdotuksen tasolle.

Kokonaisuutena ottaen ei työryhmän ehdotuksen tuntijakoesitys vastaa uskottavasti niitä odotuksia, joita maailman osaavimmaksi kansakunnaksi pyrkiminen edellyttäisi. Valtiovallan olisi ehdottomasti investoitava – so. sijoitettava – perusopetukseen nykyistä enemmän, jos Suomi mieltii tosissaan päästä maailman osaavimmaksi kansakunnaksi. Mitään lisäpanostusta (/rahaa) tai vuosiviikkotuntimäärän lisäyksiä ei kuitenkaan esitetä. Tässä suhteessa esitys jää liikaa vain villin retoriikan varaan – siitä puuttuu uskottavuus.

Perusopetuksen tavoitteita ja tuntijakoa koskeva valtioneuvoston asetus pitää ehdottomasti kytkeä yhteen hallituksen Yhteiskuntatakuu-hankkeeseen, sen toimintaan ja tavoitteisiin. OKM:n Perusopetuksen tavoitteet ja tuntijako -työryhmän sekä Nuorten yhteiskuntatakuu –työryhmän pitää tehdä yhteistyötä ja sovittaa nämä asiakirjat tukemaan toisiaan ennen lopullista hyväksymistä.

Näiden työryhmien työskentely pitää synkronoida toisiinsa viimeistään silloin, kun Opetushallitus lähtee valmistelemaan asetuksen pohjalta esiopetuksen ja perusopetuksen sekä lisäopetuksen opetussuunnitelman perustetta 2014.

Aluehallintovirastot tukevat Opetushallitusta uusien perusteiden mukaisten paikallisten opetussuunnitelmaprosessien läpiviemisessä alueilla. Tästä on Opetushallituksen kanssa jo alustavasti sovittu.

Valtioneuvoston asetus perusopetuksen tavoitteista ja tuntijaosta pitää yhteen sovittaa myös 1) kunnallishallinnon rakennetyöryhmän selvitystyöhön (perusopetuksen palveluiden järjestämisorganisaatiot ja järjestämistavat ovat voimakkaassa muutoksessa alueilla) ja 2) valtiosuus uudistusta pohtivaan työryhmäesitykseen.

Perustuslaissa, perusopetuslaissa ja valtioneuvoston asetuksessa mainitut tärkeimmät normit – sivistykselliset perusoikeudet, kansalaisten yhdenvertaisuus, kasvatuksen ja opetuksen laatu sekä näiden palvelujen saavutettavuus – tulee taata ja varmistaa tällä yhteensovittamistyöllä maan kaikissa osissa.

Perusopetuksen laatuksiteerit (2010) tulee päivittää sen jälkeen, kun valtioneuvosto on hyväksynyt asetuksen. Syytä olisi myös pohtia vakavasti nykyisin pelkästään suositusluonteisten PO-kriteerien muuttamisesta osittain normatiivisiksi.

Suomesta puuttuu KESUn ja astekohtaisten OPS-perusteiden välistä kokonaisvaltainen, koko ihmisen elinpolun järjestämistä kuvaava strateginen ja systeminen asiakirja.

Viimeistään nyt, kun varhaiskasvatuskin on siirtymässä (1.1.2013) saman ministeriön, OKM:n, ohjauksen alle, tulisi Suomessa miettiä kokonaisvaltaisen ja systemisen Elinikäisen oppimisen OPS-strategia -asiakirjan laatimista.

Elinikäisen oppimisen OPS-strategia laadittaisiin kasvavan ihmisen näkökulmasta – ei organisaatioiden näkökulmasta – koko ihmisen elinpolun käsittäväksi malliksi. Siinä olisi kuvattu kokonaisvaltaisesti, miten kasvatus-, tuki- ja oppimispalvelut järjestetään ja miten ne myötäilevät ihmisen elämän (nivel)vaiheita.

Perusopetuksen tavoitteisiin tulisi kirjata opetuksen saavutettavuuden turvaaminen ja yhdenvertaisuuden vaatimus koko maan alueella. Kansallisena tavoitteena tulee edelleen olla perusopetuksen saavutettavuuden turvaaminen myös haja-asutusalueilla.

Oikeus yhdenvertaisuuteen (vrt. perustuslaki) opetuspalveluihin tulee määrätä perusopetuslaissa nykyistä tarkemmin.

Suomessa ollaan kuitenkin sokeita koko kielikysymykselle. Ei haluta tunnustaa tosiasioita eikä sitten myöskään korjata tilannetta. Päinvastaisista tavoitteista huolimatta on Suomen kielivaranto romahtanut 20 vuodessa. Olisi korkea aika tehdä Suomessa sellaisia päätöksiä, että venäjää ja vieraita kieliä lukevien peruskoululaisten määrä alkaisi tosiasiallisesti kasvaa. Kun kielikomitean tavoite oli, että venäjää opiskelee Suomessa 57 % peruskoululaisista, niin tällä hetkellä sitä opiskelee 0,5 %, Itä-Suomessa n. 1 % peruskoululaisista.

Ruotsin kielen pakollisuudesta tulisi luopua. B1-kieli tulisi säilyttää kuitenkin pakollisena, mutta vapaavalintaisena kielenä (valittavana siis ruotsin lisäksi mikä tahansa muukin vieras kieli).

A2-kielen opetuksen vähentäminen nykyisestä 12 vvt:sta 10 vvt:iin ei palvele kielen oppimisen tavoitetta. Etenkin tätä kohtaa uudistuksessa kieltenopettajat pitävät pahasti epäonnistuneena.

Eli vaikka puheissa kannustetaan valitsemaan vieraita kieliä, niin käytännössä säädetään ryhmien alkamiskoot sellaisiksi, että niitä ei synny. Asetuksessa pitäisi määrittää vieraiden kielten alkamiskoot normatiivisiksi ja joustavaksi niin, että ne ottavat huomioon eri kokoiset koulut ja alueen ikäluokan koon.

Jos kielen varantoa halutaan tosiasiallisesti Suomessa lisätä, tulisi aloittavien kieliryhmien minimikoko säätää valtakunnallisesti 12:een.

Aihekokonaisuuksien opettamiseen esitetään 1 vuosiviikkotunnin lisäämistä vuosiluokille 7–9. Ehdotus jättää edelleen vastaamatta siihen, miten aihekokonaisuudet toteutuisivat tosiasiallisesti alaluokilla? Lisäksi tämä 1 vvt:n lisääminen yläkouluuihin synnyttää ison joukon kysymyksiä siitä, miten ja ketkä opetusta antavat? Opetushallitukselle jää haasteellinen tehtävä tämän asian konkretisoimiselle opetussuunnitelman perusteita 2014 laatiessaan.

Jyväskylän yliopisto / Koulutuksen tutkimuslaitos

Kokonaisuutena tarkastellen työryhmän esitys ei edistä vaan pikemminkin heikentää mahdollisuuksia kehittää perusopetusta joustavasti oppilaiden erilaiset valmiudet ja tavoitteet huomioon ottavaksi. Esitys valinnaisuuden supistamiseksi erityisesti peruskoulun yläluokilla toimii tämän päämäärän vastaisesti ja heikentää koulujen mahdollisuuksia tukea oppilaiden onnistunutta siirtymistä toisen asteen opintoihin. Viime kädessä tällä heikennetään perusopetuksen mahdollisuuksia tehokkaasti puuttua osalla nuoria jo peruskoulun aikana selvästi tunnistettaviin syrjäytymisen riskeihin. Esitykset pakollisten tuntimäärien lisäämiseksi historia-yhteiskuntaopissa ja äidinkielessä eivätkä myöskään taito- ja taideaineiden osalta eivät ole näin ollen perusteltuja. Esitettyjen ongelmien ratkaisemiseen tarvitaan pikemminkin pedagogiikan kehittämistä ja huomion kiinnittämistä opetussuunnitelman perusteisiin sekä kouluille riittävän joustavuuden varmistamista tuntijaossa tarvittavien käytännön ratkaisujen toteuttamiseksi. Niin lukutaidon kuin yhteiskunnallisen osaamisenkin alueella tiedolliset oppimistulokset ovat maailman huippua. Haasteet liittyvät enemmän asenteisiin, motivaatioon ja oppilaiden sitouttamiseen itseohjautuvaan työskentelyyn oman osaamisensa kehittämiseksi. Näihin tuntimäärien lisäys ei tuo apua. Erityisesti yhteiskunnallisen osaamisen alueella tarvitaan myös pureutumista koulujen toimintakulttuurien kehittämiseen siten, että kouluissa nykyistä paremmin tuetaan oppilaiden osallisuuden vahvistumista.

Työryhmän esityksiin sisältyy kuitenkin myös useita kannatettavia ehdotuksia.

Luonnontieteiden kokoaminen yhtenäisemmäksi kokonaisuudeksi on perusteltua ja tukee pyrkimyksiä uudistaa opetusta ilmiökeskeiseen suuntaan. Ympäristöoppi nimikkeenä on kuitenkin vanhahtava ja luo osin kielteisiä mielleyhtymiä. Voisiko käsitteestä 'ympäristötietous' kehittää aluetta paremmin kuvaavan nimikkeen. Olennaista on, ettei 'kokoaminen' merkitse tässä sirpaleisuutta ja yksittäisten tiedon osasten jäsentymätöntä koontaa vaan teoreettisesti hyvin perusteltua ja sisällöltään eheää kokonaisuutta.

Kieliohjelman monipuolistaminen kohdentamalla lisäresursseja muiden kuin englannin opiskeluun on hyvin kannatettava esitys. Kaikki keinot, joilla edistetään muiden kielten opiskelua perusasteella, ovat pitkällä tähtäimellä todennäköisesti myös hyviä taloudellisia sijoituksia. Toisaalta esitetystä muodossa opetuksen järjestäjien lisäresurssointi saattaa johtaa taktikointiin, jonka seurauksena osa nykyisen muodostuvista muiden kuin englannin ryhmistä siirtyy erillistuen piiriin. Tällöin kokonaisvaikutus kielivarannon monipuolistamiseksi saattaa jäädä odotettua pienemmäksi.

Oppiainerajoja ylittävät aihekokonaisuudet ja oppilaiden tulevaisuudessa tarvitsemat taidot on esityksessä tuotu hyvin esiin, mikä tukee näiden taitojen huomioimista myös opetussuunnitelmatyössä. Esityksessä tuodaan aihekokonaisuuksien opettamiselle resurssi myös tuntikehykseen, mikä tuo niille ensi kertaa aseman myös koulujen työjärjestyksiin. Tämä on tervetullut avaus ja tuo erityisesti yläkouluun mahdollisuuksia oppiaineiden integraatioon ja yhteistyöhön. Kuitenkin myös alakoulussa opetus on nykyisellään jo luokilla 5-6 vahvasti oppiaineisiin sidottua, joten näkisin tarpeelliseksi tämänkaltaisen resurssin tuomisen myös näiden luokkien tuntijakoon. Se toisi väljyyttä suunnitella ja toteuttaa laajempia 2000-luvun taitojen oppimista tukevia kokonaisuuksia myös alakoulun puolella.

Keskustan eduskuntaryhmä

Keskusta on pääosin tyytyväinen työryhmän esityksiin. Lisähuomiota tarvitaan alueiden, oppilaitosten ja oppilaiden välisen eriarvoisuuden vähentämiseen. Opetuksen painopistettä tulisi vielä rohkeammin siirtää teoreettisten sisältöjen opettamisesta käytännön kansalaistaitojen kasvattamiseen. Kieliopetuksen laajentamiseen tarvittavat valtion erityisavustusvarat tulee taata kunnille. Uskonnonopetuksen säilyttäminen nykyisen laajuisena ja nimenomaan oman uskonnon opetuksena on perusteltua.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä

Uusien osaamistarpeiden ja tuntijaon rakenteen osalta Kokoomuksen eduskuntaryhmä pitää perusteltuna vahvistaa esitettyjä osaamisen taitoja oppilaiden kokonaisvaltaisen kasvun kannalta. Kokoomuksen eduskuntaryhmä pitää hyvänä esitystä varata yksi vuosiviikkotunti vuosiluokilla 7-9 oppiainerajat ylittävään aihekokonaisuuksien opetukseen, mutta usko, että tuntijaon rakenteen tulisi tukea esitettyä vahvemmin eri oppiaineiden välistä yhteistyötä.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä käsittelee lausunnossaan myös kokonaistuntimäärän säilyttämistä ennallaan ja vuosiluokkien 1-6 ja 7-9 välisten tuntimäärien tasaamista. Kokoomuksen eduskuntaryhmä on huolissaan koulutuksellisen ja sivistyksellisen tasa-arvon toteutumisesta, kun vähimmäistuntimäärää ei esitetä nostettavaksi. Kokoomuksen eduskuntaryhmän mielestä ala- ja yläkoulun välistä opetustuntimäärien eroa tulee tasata kasvattamalla vähimmäistuntimäärää. Kokoomuksen eduskuntaryhmä pitää koulutuksen nivelvaiheiden sijoittamista onnistuneena ja koulutuksellista yhtenäisyyttä vahvistavana.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä pitää taito- ja taideaineiden aseman vahvistamista hyvänä, mutta kokee, että lisäyksen tulisi koskea myös kotitaloutta. Kokoomuksen eduskuntaryhmä pitää liikunnan kaikille yhteisen opetuksen lisäystä riittämättömänä, sillä liikunta muodostaa perustan hyvinvoinnille ja on tärkeä oppimisen edellytys. Liikunnan lisäys tulee kohdentaa vuosiluokille 7-9, jolloin liikunnan harrastaminen vähenee merkittävästi.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä on huolissaan esityksestä vapaaehtoisten kielten rahoittamiseksi valtion erityisrahoituksella ja pelkää sen vaarantavan muun opetuksen luokkakokojen pienentämiseksi asetetun tavoitteen toteutumisen. Epävarma erityisrahoitus ei kannusta koulutuksen järjestäjiä suunnittelemaan ja tarjoamaan opetusta pitkäjänteisesti. Kokoomuksen eduskuntaryhmän mielestä koulutuksen järjestäjät tulee velvoittaa tarjoamaan vähintään A2-kieltä riittävän ryhmäkoon täyttyessä.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä on huolissaan valinnaisuuden kaventumisesta, sillä valinnaisuus mahdollistaa oppilaiden yksilöllisten vahvuuksien kehittämisen ja tukee siirtymistä jatko-opintoihin. Kokoomuksen eduskuntaryhmä on huolissaan erikoisluokkien tulevaisuudesta valinnaisuuden kaventuessa.

Kotitalousopettajien liitto

Kotitalous on taito- ja taideaine, joka tarvitsee lisätunnin kaikille yhteiseen opetukseen muiden taito- ja taideaineiden tavoin. Kotitalous-oppiaine opettaa arjen hallintaa, lisää hyvinvointia ja ehkäisee syrjäytymistä. Nykyinen 3 vuosiviikkotuntia kaikille yhteistä opetusta on riittämätön vastaamaan yhteiskunnan haasteisiin: uusavuttomuuteen, lisääntyvään ylipainoon ja elintasosairauksiin. Kotitaloudessa opitaan kuluttajataitoja, eettisiä valintoja, ympäristön huomioimista, tasa-arvoa ja ryhmässä toimimista konkreettisen tekemisen kautta. Kotitalousopettajien liitto vaatii myös aidon valinnaisuuden säilyttämistä yläkoulussa.

Koulujen Musiikinopettajat ry

Koulujen Musiikinopettajat ry näkee, että musiikillinen yleissivistys on kulttuurin ymmärtämisen perusta ja kokonaisvaltaisen kasvun edellytys. Siksi musiikillinen kulttuurikasvatus tulisi olla maamme jokaisen lapsen perusoikeus. Työryhmän ehdotus tuo parannusta vallitsevaan tilanteeseen ja mahdollistaa musiikinopetuksen jatkumisen perusopetuksessa. Ehdotus edistää sivistystä ja pyrkii poistamaan eriarvoisuutta eri taide- ja taitoaineiden sekä oppilaiden saaman opetuksen alueellisten laatuerojen välillä. Toteutuessaan ehdotus helpottaa musiikinopettajien työllistymistä, joka mahdollistaa pätevän musiikin opetuksen tarjoamisen valtakunnallisesti maamme kouluissa.

Koulujen Musiikinopettajat ry kantaa huolta niistä oppilaista, yleisimmin pojista, jotka eivät opiskele valinnaisaineina ylimääräisiä kieliä. Heidän valinnaisuutensa kaventuu ehdotuksessa merkittävästi. Valinnaisainetuntien maltillinen lisääminen ehdotukseen edistäisi oppilaiden keskinäistä tasa-arvoa ja auttaisi osaltaan vähentämään koulupudokkaiden määrää. Koulujen Musiikinopettajat ry haluaa myös painottaa, että aihekokonaisuuksien tavoitteisiin tulisi lisätä kulttuuri- ja taidekasvatus sekä huolehtia opetuksen järjestäjien realistisesta resurssoinnista jotta ehdotus voidaan toteuttaa suunnitellusti.

Koulutuksen arviointineuvosto

Työryhmän ehdotus on kokonaisuutena varovainen, perinteinen eikä sellaisenaan johda käytännössä välttämättä suuriin muutoksiin. Vahvoja uusia arvovalintoja tai painotuksia ei ole tehty. Ehdotuksen taustateksti on hallinnollisesti asianmukaista, mutta siinä ei etsitä juurikaan tukea ehdotuksille esimerkiksi pedagogisista, tutkimuksellisista tai arvofilosofisista perusteista. Ehdotus poistaa kuitenkin nykymuodossaan monia pieniä puutteita, ottaa huomioon esitettyjä käytännöllisiä tarpeita ja parantaa kokonaisuutena tuntijaon toimivuutta. Sanotuin perustein asetustekstin luonnosta, pienten parannusten keräkin, voitaneen pitää välivaiheen ratkaisuna.

Työryhmän ehdotukset äidinkielen, yhteiskuntaopin sekä taito- ja taideaineiden opetuksen lisäämisestä sekä opetustunnin varaamisesta aihekokonaisuuksien opetukseen vuosiluokilla 7–9 ovat perusteltuja. Muiden oppiaineiden aseman heikentämiseen ei tässä uudistuksessa ole syytä. Kieliohjelman monipuolistaminen on kannatettavaa. Nivelkohtien vähentäminen ja yhdenmukaistaminen oppiaineittain on tarpeellinen muutos. Opetusajan tasaisempi jakaantuminen ja lisääntyminen vuosiluokittain ovat perusteltavissa mm. ikäkausipedagogisesta näkökulmasta. Edellä sanottuihin muutoksiin löytyy Koulutuksen arviointineuvoston organisoiman arvioinnin tulosten tuki (Arviointi 2010).

Työryhmän ehdotus ei vielä – ehkä kokoonpanostaankin johtuen – lähde avaamaan esi- ja perusopetuksen sivistystehtävän sisältöä ja sen uusia ulottuvuuksia saatikka analysoimaan puutteita nykyisessä sivistyskäsitteessä, jos sellainen yleensäkin on eheästi kuvattavissa. Tämä prosessi on kuitenkin ennen pitkää välttämätön ja edellyttää myös asiaa koskevaa laajaa yhteiskunnallista keskustelua oppivelvollisuuskoulun tehtävistä tulevaisuudessa. Sen myötä saattaa olla tarpeen tarkistaa aikanaan sekä opetuksen tavoitteita että opettajankoulutuksen tavoitteita. (vrt. Arviointi 2010, 198).

Nykyisen asetusluonnoksen soveltamisala huomioon ottaen (ks. 1 luku 1 §) olisi tavoitteissa syytä ottaa huomioon myös esiopetuksen tarpeet ja painotukset näkyvästi. Ottaen huomioon asetuksen tavoitteiden hyvin yleinen ilmaisutapa – muutoksiin ei ole tarvetta - mutta esiopetuksen huomiotta jättäminen ei ole perusteltavissa. Näin on erityisesti laita, koska esiopetuksen arviointijärjestelmääkin on vastikään arvioitu (Arviointi 2010, 43–63).

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä

Yleisesti Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä pitää työryhmän esitystä tasapainoisena ja kiittää sitä erityisesti siitä, että se kiinnittää huomiota perusopetuksen alaluokkien ja yläluokkien nivelvaiheeseen.

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä edellyttää uskonnonopetuksen tuntimäärän säilyttämistä ennallaan ja pitää työryhmän esitystä uskonnonopetuksen tuntimäärien suhteen hyväksyttävänä.

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä ei kuitenkaan pidä lapsen kehitysvaiheen huomioon ottaen tarkoituksenmukaisena, että luokille 1-2 siirrettäisiin ylemmiltä luokilta vieraisiin uskontoihin ja maailmakatsomuksiin keskittyvä oppitunti. Eduskuntaryhmä ehdottaa, että näihin aiheisiin keskittyvä oppitunti pidettäisiin luokilla 5-6 ja ylemmiltä luokilta puolestaan siirrettäisiin yksi vuosiviikko taideopetusta ensimmäisille luokille.

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä muistuttaa siitä, että erityiseen maailmankatsomukseen ja erityiseen kasvatustieteeseen perustuvaa opetusta ei pidä nähdä kilpailijana yleisen järjestelmän mukaan annettavalle opetukselle, vaan sitä täydentäväksi toiminnaksi. Lainsäädäntö ei aseta estettä (PeVM 10/2002 vp) sille, että maailmankatsomuksellisissa kouluissa eri aineiden opetukseen kuuluu koulujen ominaisluonteen mukaisesti läpäisyperiaatteella katsomuksellista ainesta. Vakiintuneen tulkinnan ja ihmisoikeuksien julistuksen mukaan lapsen kasvatusoikeus kuuluu ensisijaisesti vanhemmille. Koulun tehtävä kaikilla tasoilla on ensisijaisesti opetus, mutta tähän työhön käytännössä lomittuvat monet kasvatukselliset elementit.

Kunnallinen työmarkkinalaitos

Esityksessä on hyvää se, että kokonaistuntimäärä säilyy nykytasolla, ei tule uusia oppiaineita, eikä kunnille määrätä uusia ja laajenevia tehtäviä. Lisäksi esitetään lisärahoitusta harvinaisten kielten opettamiseen ja opetushenkilöstön osaamisen kehittämiseen. Kieliohjelman rahoituksen jatkuvuus voi aiheuttaa epärointiä opetuksen tarjoamiseen, eikä välttämättä paranna pätevien opettajien rekrytointia. Ratkaisuksi voi muodostua ns. kaksoiskelpoisten opettajien koulutus.

Aihekokonaisuuksina toteutettava opetus voi edellyttää kelpoisuusvaatimusten arviointia ja asettaa haasteen opetushenkilöstön työaikajärjestelmälle.

Kuvataideopettajat ry – Bildkonstlärarna rf

Esitetty yhden vuosiviikkotunnin lisäys (56 tunnista 57 tuntiin) taide- ja taitoaineisiin on liian vähäinen. Vuosiluokille 7-9 tulee lisätä kaikille yhteistä kuvataiteen opetusta. Kaikille yhteisen opetuksen lisääminen on ainoa aidosti oppiainetta vahvistava keino - erityisesti kun se kohdistetaan yläluokille, aineenopetukseen.

Ehdotetut neljä taide- ja taitoaineiden valinnaistuntia vuosiluokilla 7-9 tulee muuttaa kaikille yhteisiksi tunneiksi taide- ja taitoaineissa. Tunnit voidaan myös jakaa tasan kuvataiteen, musiikin ja käsityön kesken, jolloin neljäs tunti voidaan jättää valinnaisainetunniksi.

Koko perusopetuksen ajalle esitetyt valinnaistunnit (9) tulee suunnata erityisesti taide- ja taitoaineille sekä kotitaloudelle. Tästä tulee säätää asetustasolla. Lisäksi nämä valinnaistunnit tulee kohdentaa yläluokille.

Kuvataiteen aineenopettajan asiantuntemusta tulee hyödyntää vuosiluokilla 5 - 6. Kulttuurisen osaamisen, kulttuurienvälisyyden sekä kulttuuriperinnön, luovuuden ja esteettisen kasvun tukemisen tulee näkyä taide- ja taito-aineiden vahvistamisena ja aihekokonaisuuksissa. Mediakasvatuksen merkitys tulee huomioida taideaineiden opetusta vahvistamalla ja aihekokonaisuuksissa.

Tuntijakoesityksessä opetuksen nivelkohdat on määritelty tarkoituksenmukaisiin kohtiin.

Lapin aluehallintovirasto

Tuntijakoehdotuksessa ei kiinnitetä riittävästi huomiota Suomen peruskouluissa jo alkaneeseen eriytymiskehitykseen eikä kaupunkikuntien ulkopuolella olevien peruskoulujen mahdollisuuksiin tarjota yhdenvertaista opetusta. Esityksessä on vain vähän keinoja tämän kehityksen muuttamiseksi, muun muassa alaluokkien oppilaiden minimi tuntimäärän nostaminen torjutaan esityksessä.

Suomessa on edelleen merkittävä määrä yhdysluokkia ja koulukuljetuskouluja, joiden tarpeita ei tässä oteta riittävästi huomioon. Muun muassa Lapin peruskouluissa on kuluvana lukuvuonna 123 yhdysluokkaa. Tuntijakoehdotuksessa vuosiluokkien 1 ja 2 tuntimäärät, samoin vuosiluokilla 5 ja 6 ovat erilaiset. Tämä aiheuttaa ongelmia yhdysluokkien opetuksen ja oppilaiden koulukuljetusten järjestämisessä. Tuntimäärät tulisi säilyttää nykyisellään (19 ja 24).

Eri oppiaineiden ja aineryhmien opetuksen nivelvaiheiden ryhmittely uudelleen ja yhdenmukaiseksi koko Suomessa on kannatettava parannus. Tällä varmistetaan osaltaan opetuksen yhtäläisyyttä kaikissa kunnissa ja kouluissa.

Äidinkielen tuntimäärän lisäys ja sen painottaminen alakouluun on hyvä asia. Esitetty perustelu on kuitenkin ristiriitainen, sillä esitystä perustellaan kansallisilla ja kansainvälisillä arviointituloksilla, joiden mukaan erityisesti kirjoitustaidon, kielentuntemuksen ja lukuharrastuneisuuden taso on

laskussa. Lisätunnilla on kuitenkin tarkoitus vahvistaa mediakasvatuksen opetusta 5-6 luokilla. Tällä ei puututtaisi edellä mainittuihin epäkohtiin lainkaan.

Historian ja yhteiskuntaopin tuntimäärän lisääminen yhdellä vuosiviikkotunnilla on perusteltua, vaikkakin suomalaisnuorten yhteiskunnalliset tiedot ovat eurooppalaisessa vertailussa parhaat. Yhteiskuntaopin (+ taloustieto) opetuksen varhentaminen alkamaan vuosiluokilta 5-6 ei kuitenkaan ole oppilaiden ikä- ja kehityskauden takia perusteltua. Tällä hetkellä yhteiskuntaopin opetus on sijoitettu yhdeksännelle vuosiluokalle. Vasta yläluokilla oppilailla on ymmärrystä ja kiinnostusta näitä asioita kohtaan.

Tarpeelliseksi katsotut aihekokonaisuudet olisi sisällytettävä opetettaviin aineisiin. Sen sijaan luonnontieteellisten oppiaineet muodostavat yhtenäisen tiedonalapohjaisen kokonaisuuden, minkä vuoksi on perusteltua laajentaa niiden opetusta integroituna aineryhmänä kuudennen vuosiluokan loppuun saakka.

Valtion erityisavustus vieraiden kielten opetuksen monipuolistamiseksi on oikea ja koulutuksellista tasa-arvoa lisäävä toimenpide.

Lapin yliopisto / Taiteiden tiedekunta

Taito- ja taideaineiden opetus on taattava kaikille yhteisenä koko perusasteen ajan, myös vuosiluokilla 8–9. Jokaisella lapsella ja nuorella tulee olla yhtäläinen oikeus pätevän opettajan antamaan korkeatasoiseen taito- ja taideaineiden opetukseen.

Aineenopettajien asiantuntemus ja asema on huomioitava erityisesti peruskoulun vuosiluokilla 7–9 ja heidän asiantuntemustaan tulisi hyödyntää myös alaluokilla 5–6. Lisäksi luokanopettajakoulutukseen sisältyvien taito- ja taideaineiden osuutta tulisi vahvistaa.

Perusopetuksen päättävien nuorten tasavertainen jatkokoulutuskelpoisuus taideteollisella ja kulttuurialoilla tulee taata.

Lapsiasiavaltuutettu

Verrattuna uudistuksen aiempiin vaiheisiin, nyt esillä olevat ehdotukset tuntijakoon ovat maltillisia ja rajattuja etenkin siksi, että lisävoimavaroja ei opetukseen juurikaan ehdoteta. Lasten tasa-arvoa konkreettisesti vahvistavat muutokset olisivat vaatineet lisäresurssien osoittamista perusopetukseen. Vahvimmin lasten tasa-arvoa lisäävä ehdotus edellisessä uudistusvaiheessa oli perusopetuksen alakoulun vähimmäistuntimäärän nostaminen, joka nyt on jäänyt uudistuksesta pois.

Lapsiasiavaltuutettu pitää nyt tehtyä ehdotusta julkisen talouden tilanteen huomioiden kohtuullisena kuitenkin eräin varauksin. Kriittinen kohta ehdotuksessa on etenkin yläkoulun valinnaisten tuntien määrän väheneminen taito- ja taideaineissa kun yläkoulussa valinnaisuutta olisi tarpeen päinvastoin lisätä. Koulun toimintakulttuuria ja oppimisympäristöä koskevissa asetuksen kohdissa (4 §) tulisi korostaa lasten näkökulmasta tärkeitä oppimisympäristön viihtyisyyttä sekä lasten ja nuorten vaikutusmahdollisuuksia. Vanhempien ja koulun yhteistyössä tulisi esitystä enemmän vahvistaa yhteistä kasvatuskumppanuutta sekä yhteistyön tiivistämistä. Uudistusehdotuksen vahvuudet, jotka

vastaavat hyvin lapsiasiavaltuutetun aiemmin perusopetuksen kehittämiseksi asettamia tavoitteita: on myönteistä, että koulun kasvatustehtävää korostetaan ja painotetaan lapsen kasvua aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi, ihmisoikeuksien kunnioittamista sekä demokraattisia arvoja (2 §), koulutuksellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden turvaaminen opetuksessa maan eri alueilla on tärkeä tavoite (4 §), oppiainerajat ylittävää opetuksen tavoitteiden huomioimista korostetaan paikallisten opetussuunnitelmien laadinnassa (1 §), tarpeellisten tietojen ja taitojen osalta painotetaan oppimisen sosiaalisia, vuorovaikutuksellisia ja yhteistoiminnallisia prosesseja (mm. kykyä toimia ryhmässä) sekä eheyttäviä oppimiskokonaisuuksia (3 §), tavoitteissa halutaan rohkaista oppilaita yhteiskunnallisen tiedon käyttöön ja vaikuttamiseen arkielämässä (3 §), koulun ulkopuolella tapahtuvan oppimisen ottaminen mukaan opetustyön resurssiksi (4 §), koulun toimintakulttuurin, työrauhan ja monipuolisen oppimisympäristön merkitystä korostetaan (4 §), taito- ja taideaineiden sekä äidinkielen tuntimäärien lisääminen sekä sen suuntaaminen mediataitojen sekä osallistumisen ja vaikuttamisen taitoihin, kielen opetuksen monipuolisuuden ja vaihtoehtojen lisääminen erillisellä valtionavustuksella, oppiainerajoja ylittävä ja eheyttävä ympäristö- ja luonnontiedon kokonaisuus alakoulussa, uskonnon oppiaineessa painotus lapsen omaan elämään liittyvään pohdintaan sekä erilaisiin uskontoihin ja maailmankatsomuksiin tutustumiseen, yhteiskuntaopin aloittaminen jo 5-6 luokalla sekä painotus yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä talous- ja kuluttajatietoon, yhteisöllistä toimintakulttuuria vahvistavan aihekokonaisuuden lisääminen yläkoulun tuntijakoon, erityiseen maailmankatsomukseen perustuvaa opetusta koskevat rajaavat täsmennykset ovat tarpeellisia (3 §).

Uudistusehdotuksen heikkoudet, joilta kohdin esitys ei täysin vastaa lapsiasiavaltuutetun tavoitteita: Opetuksen tasa-arvoa olisi lisännyt, että opetustuntien vähimmäistuntimäärää alakoulussa olisi lisätty edellisen työryhmän ehdotuksen mukaisesti. Nykyisin eri kunnissa alakoulussa opetustuntien määrässä on varsin suuria eroja. Lasten ja nuorten osallistumiseen ja yhteisöllisyyteen liittyviin teemoihin on tarpeen varata oma aikansa koulun tuntijaossa. Yläkoulussa tämä on luontevasti osuutta ns. aihekokonaisuuksien tuntimäärää. Samoin valinnaisten aineiden osuutta voidaan yläkoulussa käyttää kansalaistaitojen vahvistamiseen. Sama tavoite kuitenkin tulee huomioida myös alakoulussa. Koulun toimintakulttuurin tulee yksilön ja yhteisön kasvun, oppimisen ja vuorovaikutuksen lisäksi tukea lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksia sekä ryhmäytymistä (4§). Toiminnassa tulee edistää hyvän työrauhan ja oppimisympäristön turvallisuuden lisäksi oppimisympäristön viihtyisyyttä lasten näkökulmasta (4 §). Yläkoulun osalta valinnaisuutta ei tulisi vähentää vaan lisätä. Yläkoulussa olisi tarpeen antaa sijaa erilaisten oppijoiden ja lahjakkuuksien huomioimiselle niin, että oppilas voisi myös oman valintansa mukaan painottaa itselleen merkityksellisiä oppiaineita, myös taito- ja taideaineita. Tämä tukisi myös jatko-opiskeluun motivoitumista. Saamen kielen opetuksen järjestämisen velvollisuutta tulee vahvistaa koko Suomessa eikä sitä tule rajoittaa pelkästään saamelaisten kotiseutualueelle, koska saamenkielisistä lapsista enemmistö asuu jo kotiseutualueen ulkopuolella.

Liikunnan ja terveystiedon opettajat ry LIITTO

Uudistuksen lähtökohtana pitää olla taito- ja taideaineiden sekä liikunnan aseman vahvistaminen hallitusohjelman mukaisesti. Yhdellä, alakoulun puolelle kohdistetulla liikunnan lisätunnilla tämä tavoite ei toteudu. Valinnaisuutta ollaan esityksessä kaventamassa nykyisestä 13 tunnista 9 tuntiin.

LIITTO toivoo, että kaikille perusopetuksen yläluokkien oppilaille saataisiin yksi vuosiviikkotunti lisää liikuntaa siten, että liikuntaa opetettaisiin kolme vuosiviikkotuntia nykyisen kahden sijaan luokilla 7-9.

LIITTO ry:n mielestä uusi tuntijakoehdotus ei vastaa millään muotoa tulevaisuuden haasteisiin. Mikäli ehdotus toteutuu, se tarkoittaa, että tulevassa peruskoulussa liikutaan jopa aikaisempaa vähemmän. Tuntijako ei tule lisäämään koululiikuntaa. Työryhmän ehdotus lisätä liikuntaa yhdellä tunnilla alakoulun puolelle on sinänsä myönteistä, mutta lisätunnin paikka on aivan väärä ja täysin riittämätön. Lisätunteja tarvitaan useampia ja painotus pitää olla yläkoulun puolella, jossa oppilaat usein lopettavat oman liikuntaharrastuksensa ja silloin koulun liikunta jää ainoaksi liikunnaksi. Lisäksi alakoulussa on helpompaa järjestää myös muunlaista liikuntaa koulupäivän sisällä (esim. Liikkuva Koulu) kuin yläkoulussa. Yläkoulussa liikuntaa opettavat pätevät opettajat toisin kuin alakoulussa. Siksi korostamme, että liikunnassa tulee mahdollisimman aikaisessa vaiheessa olla syvällisesti ja monipuolisesti oppiaineeseen perehtynyt aineopettaja.

Terveystiedon tuntimäärän pitämisen esityksen mukaisella tasolla näemme erittäin tärkeänä, sillä sen säilyminen tukee oppilaiden terveystietojen ja – taitojen saamista. Oppiaineen alkuvaiheesta saatujen kokemusten perusteella olisi tarpeellista täsmentää ja tarkentaa oppiaineen sisältöjä.

Luokanopettajaliitto ry

Äidinkielen lisätunti alakoulun puolelle on tervetullut. On kuitenkin huolehdittava, että sisältöjä ei laajenneta, vaan annetaan aikaa syventää opetusta.

Yhteiskuntaopin tunti ja ympäristöopin eheyttävä kokonaisuus ovat tuntijakoesityksen hyviä kohteita alakouluun nähden. Alakoulun kaksi lisätuntia antavat mahdollisuuden vahvistaa oppimisen perustaa ja keskittyä varmemmin sisältöjen oppimiseen.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

LSSAVI:n mielestä asetusehdotuksen sisältö on pääosin hyvä.

Nykyään perusopetuksen oppilaat saavat erilaisen määrän opetusta sen mukaan, miten kunnat ovat käyttäneet valinnanvapauttaan annettavan opetuksen määrien suhteen. Määriteltäessä uuden tuntijaon vähimmäistuntimäärä nykyiselle samalle tasolle jatketaan tätä epätasa-arvoa ylläpitävää käytäntöä.

Asetusluonnoksessa määritellyt opetuksen tavoitteet ovat yhteiskunnassa pitkälle hyväksytyjä ja legitiimejä. Silti tulisi vieläkin rohkeammin korostaa oppilaita itseään aktivoivien, toiminnallisten opetusmenetelmien käytön merkitystä ja velvoittavuutta.

Eräs toiminnallisuutta ja tulevaisuusorientoitunutta ajattelua tukeva tavoite olisi vaatimus työelämäyhteistyön kehittämisestä ja työelämä tietouden lisäämisestä jo perusopetuksessa, mikä tavoitemäärittelyistä nyt puuttuu.

Tavoitteina korostetaan myös oppilaan laajan yleissivistyksen muodostumista, maailmankuvan avartumista ja syventymistä. Kun opetussuunnitelmaprosessin seuraavassa vaiheessa Opetushallitus valmistelelee etulinjan opetussuunnitelmatyötä ohjaavat opetussuunnitelman perusteet, tulisi nämä tavoitteet tulkita siten, että asiakirjasta ei tulisi liian oppiainefragmentoitunutta.

Myös tavoitteen, jonka mukaan opetus ja kasvatustukevat oppilaiden kasvua erilaisuuden kunnioittamiseen sekä yhteistyöhön ja toimintaan, joka edistää ihmisryhmien, kansojen ja kulttuuriryhmien välistä kunnioittamista ja luottamusta, tulisi johtaa opetussuunnitelmaprosessin seuraavissa vaiheissa ja itse opetuksessa sellaiseen tulkintaan, että ulkomaalaistaustaiset koululaiset ja heidän perheensä ja yhteisönsä nähtäisiin työperäisen maahanmuuton lisäksi nykyistä enemmän resursseina myös kansainvälisyyskasvatukseen, eettiseen kasvatukseen ja kulttuurikasvatukseen näkökulmasta. Tältä osin olisi toivonut selkeämpiä tavoitemuotoiluja.

LSSAVI Osaava.-ohjelman valtionapuviranomaisena toivoo, että julkisen talouden niukkuuden oloissakin Osaava-ohjelman tavoitteiden mukaista kehittämistyötä pidettäisiin arvokkaana niin, että se takaisi myös uuden perusopetuksen opetussuunnitelmakerroksen tuloksellisen toteuttamisen.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry

Ehdotuksen jatkovalmistelussa on tehtävä ehdotusten lapsivaikutusten arviointi. Tähän tulee liittyä oppilaiden näkemysten kartoittaminen ja huomioon ottaminen.

Ehdotuksen jatkovalmistelussa on huolehdittava, että perusopetuksen tavoitteet pohjautuvat YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisille periaatteille ja sopimuksen koulutusta koskeville artikloille.

Säädöstekstissä on käytettävä erilaisuuden sijasta ilmaisu moninaisuus.

Perusopetuksen tavoitteissa on nostettava voimakkaammin ja konkreettisemmin esiin oppilaiden hyvinvoinnin edistäminen, oppilaiden osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien edistäminen koulutyössä, yhteisöllisyyden edistäminen koulussa, opintojen ohjaaminen, mediakasvatus sekä kodin ja koulun yhteistyö.

Perusopetuksen tavoitteisiin on lisättävä myönteinen minäkuva sekä perus- ja ihmisoikeuskasvatus, joka on kirjattava asetukseen perusopetuksen läpileikkaavaksi tavoitteeksi.

Perusopetuksen oppituntimäärää on nostettava neljällä oppitunnilla perusopetuksen yhteistä tuntimäärää kasvattamalla. Tuntimäärän lisäys on kohdennettava alaluokkien minimituntimäärän nostamiseen sekä vuosiluokkien 7-9 valinnaisaineiden tuntimäärän lisäämiseen.

Ehdotukseen sisältyvä valinnaisten tuntien määrä on riittämätön ja sitä on lisättävä. Mahdollisuus valita kotitalous on säilytettävä ennallaan.

Tuntijaossa ei tule varata tunteja yhteiseen aihekokonaisuuteen vaan aihekokonaisuudet on sovittava osaksi oppiaineiden sisältöjä.

On varmistuttava siitä, että myös pienissä kunnissa asuvilla lapsilla ja nuorilla on tarjolla useita kielivaihtoehtoja.

Matemaattisten Aineiden Opettajien liitto MAOL ry

Esitys on kohtuullisessa määrin MAOL ry:n tavoitteita vastaava, mutta se sisältää myös huolestuttavia puutteita.

Ehdotuksen mukaan matematiikan tuntimäärä säilytettäisiin ennallaan, vaikka oppimistulosten on todettu heikentyneen. Äidinkielen kohdalla tulosten heikkeneminen otettiin huomioon, mutta samoin ei menetelty matematiikan osalta. Matematiikalle pitäisi lisätä ainakin yksi valinnainen vuosiviikkotunti, jotta kykyjen mukainen oppiminen olisi mahdollista, sekä putoamisvaarassa olevat että lahjakkaat voitaisiin huomioida entistä paremmin opetuksessa.

Vuosiluokilla 5-6 fysiikkaa ja kemiaa on opetettu yhteensä kaksi vuosiviikkotuntia. Esityksessä opetus integroidaan fysiikan, kemian, biologian, maantieteen ja terveystiedon teemoja käsittelevään Ympäristöoppiin. MAOL:in huolena on, että fysiikan ja kemian painoarvo pienenee oleellisesti ja kokeellisen opetuksen edellytykset heikkenevät. Ympäristökasvatuksen aseman korostaminen on hyvä asia, mutta tämän tavoitteen saavuttaminen vaatii monipuolista luonnontieteiden tuntemusta ja positiivista asennetta luonnontieteitä kohtaan. Alku- ja alakoulun opetus ovat keskeisellä sijalla oppilaan kiinnostuksen synnyttämisessä ja kestäväen kehityksen laaja-alaisessa omaksumisessa. Ympäristöoppi mahdollistaa oppiainerajat ylittävien projektien tekemisen, mutta se ei saa tapahtua aineenhallinnan kustannuksella. Esitys jättää vastuuta opetussuunnitelman perusteiden laatijoille ehkä liikaakin.

Tieto- ja viestintätekniikan osaamisen tarve tunnustetaan, mutta toimenpiteitä osaamistason parantamiseksi ei esitetä. Monien selvitysten mukaan taidot tietotekniikan hyödyntämisessä ovat vaatimattomia puhumattakaan tietotekniikan osaamisesta. Esitys jättää asian kokonaan aihekokonaisuustunnin ja koulutuksen järjestäjien varaan. Valinnaisuuden pienetessä minimikurssimäärien puitteissa asiaa on vaikea hoitaa. Yksi aihekokonaisuuksille varattu vuosiviikkotunti ei riitä tieto- ja viestintätekniikan osaamistason parantamiseksi. Osaamistaso on pudonnut jo kauaksi OECD:n kärkimaista. Kaiken kaikkiaan teknologiakasvatus jää esityksessä liian vähälle huomiolle.

Heikentynyt talous näkyy liian vahvana työryhmän esityksessä. Kokonaistuntimäärää ei kasvateta vaikka kasvattamiselle olisi ollut kansainvälisetkin perusteet. Koulutukseen resurssointi tuo taloudellista hyötyä tulevaisuudessa. MAOL ry esittää kokonaistuntimäärän kasvattamista erityisesti valinnaisuuden lisäämiseksi.

Nuori Suomi ry

Valtioneuvoston asetukseen kirjaama perusopetuksen tavoite fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden ja hyvinvoinnin vaalimisesta on laaja yleistavoite, joka vaatisi tarkennuksia perusopetuksen yleisissä valtakunnallisissa tavoitteissa. Fyysisen terveyden osalta pitäisi koulun liikuntamyönteisen toimintakulttuurin ja koululaisten päivittäisen fyysisen aktiivisuuden edistäminen kirjata koulun yhteiseksi tavoitteeksi ja tehtäväksi. Kouluikäisten fyysisen aktiivisuuden suosituksissa (Asiantuntijaryhmä 2008) asetetaan koulujen haasteeksi tarjota jokaiselle oppilaalle tunti fyysistä aktiivisuutta jokaisena koulupäivänä. Tämä sama tavoite on myös OKM:n käynnistämällä Liikkuva koulu -ohjelmalla. Samoin liikuntajärjestöt haluavat omalla yhteisellä kouluvalinnallaan edistää koululaisten hyvinvointia liikunnan avulla.

Liikunnan opetuksen lisäämisellä ja päivittäisen fyysisen aktiivisuuden edistämällä koulussa saadaan myös liikunnan välinearvo parhaiten hyödyksi. Tutkimusten mukaan liikunta edistää kognitiivisia taitoja ja oppimisvalmiuksia, sen avulla voidaan kehittää sosiaalisia taitoja ja tunteiden hallintaa. Liikunnan lisääminen lisää myös kouluviihtyvyyttä ja työrauhaa kouluissa. Aihekokonaisuudet tarjoavat oppiaineen rajat ylittävälle yhteistyölle ja liikunnan välinearvon hyödyntäminen hyvän lähtökohdan.

Kirjaus monipuolisen oppimisympäristön osalta tarkoittaa liikunnan osalta ennen kaikkea sitä, että koulujen pihat ovat liikuntaan innostavia ja kouluista löytyy riittävät sisäliikuntatilat.

Hallitusohjelman kirjaus vahvistaa liikunnan ja taito- ja taideaineiden opetusta vuonna 2016 voimaantulevassa tuntijaon uudistuksessa on erittäin hyvä lähtökohta.

Työryhmän esitys lisätä kaikille yhteisen liikunnan määrää yhdellä vuosiviikkotunnilla 1-2 vuosiluokilla on myönteinen avaus, mutta se ei ole riittävä. Koska yli puolet koululaisista ei liiku fyysisen aktiivisuuden suositusten mukaisesti, tarvitaan liikunnan yhteisen opetuksen lisäämistä kaikille luokka-asteilla. Etenkin yläkoululaisten osalta on tilanne huolestuttava, koska heillä fyysisen aktiivisuuden määrän vähenee selvästi jyrkemmin kuin muissa länsimaissa. Samoin yläkoululaisten osalta on nähtävissä selkeä fyysisen kunnan tason lasku.

Työryhmän esitys vähentää taito- ja taideaineiden valinnaisia tunteja 12 vuosiviikkotunnista 8 vuosiviikkotuntiin vähentää koulujen mahdollisuuksia omiin painotuksiin ja mahdollisuuksiin tukea erilaisten oppijoiden myönteisiä oppimiskokemuksia.

Oikeusministeriö

Oikeusministeriö toteaa että perusopetuksen valtakunnallisten tavoitteiden sekä perusopetuksen tuntijaon uudistuksessa on kysymys erittäin laajakantoisista ja pitkälle tulevaisuuteen vaikuttavista päätöksistä, joissa ministeriön mielestä tulee ottaa erityisesti huomioon perustuslaissa säädetyt oikeudet, kuten sivistykselliset oikeudet ja oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin. Perusopetuksen ja tuntijaon uudistustyössä olisi syytä tarkoin etukäteen arvioida muutosten vaikutuksia suomen- ja ruotsinkielisten oppilaiden sivistyksellisiin tarpeisiin samanlaisten perusteiden mukaan.

Työryhmän muistiossa on viittauksia yhdenvertaisuuteen. Suomen ja ruotsin kielen opetuksen asema heikentyy kuitenkin suhteellisesti tarkasteltuna. Jos muiden vieraiden kielten kuin englannin opetuksen resursseja lisätään ja tuntijakoa laajennetaan, olisi yhdenvertaisuuden näkökulmasta ja perustuslakivaliokunnan mielipiteet huomioon ottaen tärkeää tukea suomen, ruotsin ja englannin kielen opetuksen asemaa samalla tavoin. Muistiosta ei kuitenkaan käy ilmi, että sen laatimisessa olisi otettu huomioon kansalliskielten välinen yhdenvertaisuus, sitä koskevat perustuslakivaliokunnan lausumat ja käynnissä oleva kansalliskielistrategian luominen tai sen taustalla vaikuttavaa hallitusohjelmaa.

Oikeusministeriö katsoo, että niin suomen- kuin ruotsinkielisillä opetuksen järjestäjillä on jo lähtökohtaisesti erilaiset profiilit kielten opetuksen suhteen. Ruotsinkielisissä kouluissa yleisin A1-kieli on suomi, kun se miltei kaikissa suomenkielisissä kunnissa on englanti. Toisin sanoen jo A1-kielen osalta syntyy eriarvoisuutta kansalliskielten suhteen. Siksi työryhmän muistiossa olisi ollut tarpeen arvioida suomen- ja ruotsinkielisten oppilaiden kielten opetusta heidän erilaisista lähtökohdistaan.

Työryhmän esitys heikentäisi todennäköisesti ensinnäkin suomenkielisten opetuksenjärjestäjien halukkuutta tarjota ruotsin opiskelua A2-kielenä, koska siihen ei voisi tämän esityksen mukaan saada erityisavustusta. Toiseksi esitys voi ratkaisevasti heikentää ruotsin- ja kaksikielisten kuntien ruotsinkielisten opetuksen järjestäjien halukkuutta järjestää ilman tukea englannin opiskelua A2-kielenä, mikä on tällä hetkellä ollut lähes sääntönä.

Oikeusministeriö puoltaa työryhmän esitystä demokratiakasvatuksen lisäämisestä opetussuunnitelmiin.

Oikeusministeriön mielestä työryhmän mietinnön rahoitusta koskeva osuus olisi otettava uudelleen tarkasteluun. Olisi arvioitava, onko mietinnössä kaavailtu rahoitusmahdollisuus säännösten mukainen.

Oikeusministeriö pitää tärkeänä, että yhdenvertainen mahdollisuus toisen kotimaisen kielen opiskeluun säilytetään kaikille oppilaille, jotta perustuslaissa edellytetty kansalliskielten osaamisen pysyminen riittävällä vähimmäistasolla voidaan turvata.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Kokonaistuntimäärää on lisättävä neljällä vuosiviikkotunnilla. Tämä tulee kohdentaa alaluokkien minimiintuntimäärän nostamiseen ja valinnaisaineiden tuntimäärän lisäämiseen vuosiluokilla 7–9. Vuosiluokkien 7-9 tunteja ei saa vähentää.

Aihekokonaisuuksille esitetty vuosiviikkotunti on siirrettävä valinnaisiin aineisiin.

Oppisisällöt on suhteutettava käytettävissä olevaan tuntimäärään ja oppilaiden ikään. Sisältöjä ei saa lisätä, vaan on varmistettava perustaitojen oppiminen.

Toisen kotimaisen kielen asemaa A-kielenä ei saa heikentää.

Opetushallitus

Opetushallitus tukee valtaosin työryhmän esityksiä ja pitää niitä hallitusohjelman ja Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman tavoitteiden suuntaisina.

Tavoitteita Opetushallitus pitää onnistuneina. Ne ottavat huomioon sekä suomalaisen yhteiskunnan muutoksen, tulevaisuudessa tarvittavan laaja-alaisen osaamisen sekä sosiaalisten, vuorovaikutuksellisten ja yhteistoiminnallisten prosessien korostumisen oppimisessa. Opetushallitus painottaisi vielä selkeämmin oppilaiden kasvattamista vastuunottoon omista tehtävistä ja teoista sekä työnteon merkityksen ymmärtämiseen ja työn arvostamiseen. Opetushallitus haluaa korostaa myös teknologian, erityisesti tieto- ja viestintätekniikan perustietojen ja taitojen sekä median käyttötaitojen mahdollisimman varhaisen oppimisen merkitystä ja sitä, että asetuksessa korostettaisiin oppilaiden yhdenvertaista oikeutta ko. opintoihin.

Myös työryhmän esittämään tuntijakoratkaisuun Opetushallitus suhtautuu myönteisesti. Opetushallitus esittää, että jatkovalmistelussa kiinnitetään huomiota oppiaineiden nimien

määrittelyyn, valinnaisuuden supistamisen vaikutusten pohdintaan, painotetun opetuksen toteutumisen ja vaikutusten selvittämiseen, liikunnan lisätunnin sijoittamiseen sekä käsityön ja kotitalouden opetuksen tarkasteluun. Opetushallitus ehdottaa ympäristöoppi-oppiaineen nimen tilalle nykyisin käytettyä ja oppiainekokonaisuutta paremmin kuvaavaa ympäristö ja luonnontieto - nimeä. Opetushallitus esittää myös, että erityisesti 7. ja 8. luokan vähenevän tuntimäärän sekä perusopetuksen päättöarviointiin liittyvien kysymysten takia valtioneuvoston uuden asetuksen siirtymäsäännökseen sisällytettäisiin sopiva siirtymäaika.

Opetushallitus pitää hyvänä työryhmän esittämän kieliohjelman toteuttamismallin taustalla olevia tavoitteita, ja erityisesti ajatusta valtion aiempaa suuremmasta osuudesta kieltenopetuksen järjestämisestä aiheutuviissa kustannuksissa. Rahoitusmalli voi vahvistaa motivaatiota kielten opetuksen järjestämiseen. Opetushallitus kiinnittää huomiota siihen, että esi- ja perusopetusta täydentävän opetuksen rahoituksesta säädetään opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 45 §:ssä. Uudistuksesta päätettäessä on tarpeen harkita, että A2- ja B2- kielten opetukseen myönnettävästä valtionavustuksesta säädettäisiin vastaavalla tavalla rahoituslaissa. Opetushallitus pitää tärkeänä, että rahoitusmallin käytännön toteuttamiseen liittyviä kysymyksiä tarkastellaan vielä ennen päätöksentekoa ja esittää lausunnossaan tähän liittyviä keskeisiä näkökulmia. Ruotsinkielisten koulujen tilanne kieliohjelman ja rahoitusmallin suhteen tulisi ottaa tarkempaan tarkasteluun.

A1-kielen osalta Opetushallitus olisi toivonut työryhmän esitykseltä viestiä kielenopetuksen nykyistä varhemman aloittamisen puolesta. Opetushallitus ehdottaa lisäksi, että nyt valmisteltavan uudistuksen yhteydessä vieraskielisten oppilaiden oman äidinkielen asemaa voitaisiin vahvistaa siten, että opinnoista annettu arvosana merkittäisiin oppilaan päättötodistukseen. Ratkaisu vahvistaisi oppilaiden opiskelumotivaatiota, kun arvosana otettaisiin huomioon myös jatko-opintoihin hakeuduttaessa.

Opetushallitus pitää hyvänä ratkaisuna, että aikuisten perusopetuksen tuntijakoratkaisu valmistellaan erikseen ja esittää keskeisiksi katsomiaan näkökulmia valmistelun tueksi.

Opetushallitus pitää tärkeänä, että uudistuksen toteuttamista ja opetussuunnitelman perusteiden sekä paikallisten opetussuunnitelmien laadintaa tuetaan valtion rahoituksella sekä huolehditaan esitetyistä muutoksista aiheutuvista opettajien täydennyskoulutustarpeista.

Huomiota kiinnitetään myös siihen, että valtuutus säätää valtioneuvoston asetuksella aihekokonaisuuksien opetusta varten varattavasta tuntiresurssista on tarpeen tarkistaa. Opetushallitus ehdottaa lisäksi, että arvioitaisiin mahdollisuus yhdistää nykyinen perusopetusasetus ja valtioneuvoston asetus yhdeksi valtioneuvoston asetukseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö / Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto

Tuntijakotyöryhmän esitys on yleisilmeeltään varovainen. Lähtökohtarajaus, jonka mukaan esitys ei saa johtaa lisäkustannuksiin valtiolla ja kunnissa, aiheuttaa sen, että esitys jää hallitusohjelmaan sisältyvän taide- ja taitoaineiden vahvistamisen tavoitteen suhteen ongelmalliseksi. Näiden aineiden kokonaisviikkotuntimäärä esitetyssä tuntijaossa lisääntyy vain yhdellä vuosiviikkotunnilla, joten hallitusohjelman lupaamaa taide- ja taitoaineiden vahvistamisen tavoitteen toteutumista tulee vielä arvioida tuntijakoesityksen jatkovalmistelussa. Esityksen ansio on pyrkimyksessä vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Tuntijakoesitys täyttää taide- ja taitoaineiden vahvistamisen tavoitteen kaikille yhteisen opetuksen osalta musiikissa, kuvataiteessa ja käsityössä. Painotus kaikille yhteisten vuosiviikkotuntien kasvattamiseksi näissä aineissa on kannatettava sekä näiden aineiden opetuksen että yleisemmin koulutuksellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kannalta. Näissä aineissa painopistettä tulee kuitenkin siirtää työryhmäesityksestä poiketen alemmilla luokka-asteilla ylemmille (7-9), jonne kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto esittää vuosiviikkotuntilisäyksiä musiikkiin ja kuvataiteisiin yhteensä 2-3- vuosiviikkotuntia (ja vastaavasti esitetään vähennyksiä luokkien 3-6 tuntimääriin). Välystuntien ja valinnaisten aineiden vuosiviikkotuntien vähennykset huomioon ottaen kokonaisuus ei kuitenkaan täytä po. aineiden osalta odotuksia.

Liikunnan opetuksen osalta esitys ei ole tyydyttävä. Yhden vuosiviikkotunnin lisääminen kaikille yhteiseen liikunnan opetukseen on näennäinen, eikä hallitusohjelman mukaisesti vahvista liikuntaa perusopetuksessa. Erityisen tärkeää olisi tarjota perusopetuksen viimeisinä vuosina liikuntatunteja koko ikäluokalle nykyistä enemmän, joten liikuntaan esitetty vuosiviikkotunnin lisäys olisi perusteltua kohdentaa yläluokille. Liikunnan valinnaistuntien tarjonnan tulisi olla riittävän monipuolista.

Mediakasvatuksen kannalta tuntijakoesitys on myönteinen, joskin mediakasvatuksen merkitys tulee nähdä jo alaluokkien opetuksessa.

Opetuksen ja kasvatuksen yleistavoitteiden muotoiluun kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto esittää eräitä täsmennyksiä. Niistä merkittävin on sivistyksen esiin tuominen keskeisimpänä tavoitteena.

Opetus- ja sivistystoimen asiantuntijat, Opsia ry

Tuntijakotyöryhmän esitys on realistinen. Siinä otetaan järkevästi huomioon vallitseva taloustilanne. Vaikka monessa suhteessa olisi ollut tarpeen lisätä perusopetuksen kokonaistuntimäärää varsinkin alaluokilla, tässä tilanteessa siitä pidättäytyminen on paikallaan. Hyvää on myös se, että uusia oppiaineita ei ehdoteta otettavaksi mukaan.

Työryhmä on perustanut työnsä edellisellä hallituskaudella tehtyyn valmistelutyöhön, mutta sen lisäksi tehtyihin tutkimuksiin ja selvityksiin. Tämä vahvistaa käsitystä huolellisesti tehdystä valmistelusta.

Äidinkielen ja kirjallisuuden yhden tunnin lisäys on tarpeen.

Yläkoulun taito- ja taideaineiden muuntuminen valinnaisista pakollisiksi ei olennaisesti muuta vallitsevaa tilannetta.

Esityksessä on kiitettävästi otettu kantaa tulevan prosessin kustannuksiin. Koulutuksen järjestäjille tuleva osuus on maltillinen.

Myös koulutuksen järjestäjät varautuvat oman opetussuunnitelmaprosessinsa läpiviemiseen niin, että paikalliset painotukset ja opettajien osaaminen saadaan hyödynnettyä. Tämä tapahtuu yhteistyössä valtakunnallisella ja paikallisella tasolla.

Opsia pitää hyvänä ehdotuksena, että A2- ja B2 –kielten opetukseen varataan valtion budjetissa erillisrahoitus. On erinomaista, että koulutuksen järjestäjä voi päättää, minkä kokoisissa ryhmissä opetusta annetaan.

Erittäin hyvänä uudistuksena Opsia pitää nivelkohtien siirtymistä vanhaan malliin.

Aihekokonaisuuksien toteuttamiseen varattu yksi tunti on varmastikin tarpeellinen, koska nykyisellään aihekokonaisuudet eivät ole opetussuunnitelmassa toteutuneet aiotulla tavalla. Riittääkö tuo yksi tunti?

Ehdotettu perusopetuksen tuntijako ja asetuksen muutos ohjaavat valtakunnallista perusopetuksen perusteiden valmistelua ja paikallisen opetussuunnitelman tekoa ja toimeenpanoa. Tässä kasvatus- ja sivistysnäkökulman määrittelyyn tulee korostua.

Koska merkittävät oppiaineiden väliset tai kokonaistuntimäärien muutokset eivät talouden realiteettien valossa ole mahdollisia, tuntijaon muutosta vahvemmin tulevaa opetussuunnitelman muutosta tulee ohjaamaan perusopetuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden määrittely asetustekstissä.

Tämän vuoksi perusopetuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden määrittelyyn tulee paneutua perusteellisesti ja pohtia vielä tarkemmin, miten ne vaikuttavat perusopetuksen tulevaisuuteen lähivuosina ja pidemmälläkin aikajänteellä. Kestävän kehityksen näkökulmaa tulisi asetuksessa vielä vahvemmin korostaa.

Parikkalan kunta

Parannusta 2004 opetussuunnitelmaan nähden on aihekokonaisuuksille varattu tunti. Eheyttävät aihekokonaisuudet ovat nykyään jääneet liian vähälle huomiolle aikapulan takia. Esimerkiksi tapakasvatus ja ympäristökasvatus vaativat ehdottomasti huomiota koulussa.

Pakollisten äidinkielen tuntien lisääminen on varmasti tarpeen, mutta lisäys 3 – 6 luokille ei anna koulutetuille aineenopettajille mahdollisuutta vastata riittävästi opetuksen tasosta. Samoin englannin tuntimäärän vähentäminen 7 – 9 luokilta ei tunnu mielekkäältä. Aineenopettajien kielen osaaminen ja didaktiset taidot jäävät englannin opettamisessa peruskoulussa liian vähälle käytölle.

Kieliohjelmien monipuolistaminen A2-kielen ja B2-kielen opetuksessa valtion erityisavustuksen turvin on hyvä ajatus ja antaa pienille kunnille/kouluille mahdollisuuden järjestää opetusta, mikäli siihen ei muutoin olisi varaa. Kuitenkin A2-kielen ja B2-kielen opetus vähimmäistuntimäärän lisäksi aiheuttaa runsaasti ylimääräisiä kuljetuskustannuksia koulutuksenjärjestäjälle kunnissa, joissa välimatkat ovat pitkät ja julkinen liikenne olematonta.

Pedersöre kommun

Dagvårds och utbildningsnämndens svenska sektion i Pedersöre kommun har diskuterat timplansförslaget. Pedersöre kommun önskar att språkprogrammet ses över och att man tar i beaktande svenskspråkiga elevers behov. A2-språket borde inte minskas.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Perusopetuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden sekä tuntijaon uudistamista valmistelleen työryhmän esitys on maltillinen, talouden ja kehittämisen realiteetit huomioon ottava esitys. Sisällöltään esitys on pääosin kannatettava. Tulevaa paikallista opetussuunnitelmatyötä tulee tukea järjestämällä prosessiohjaajakoulutusta muun opetussuunnitelmakoulutuksen rinnalla. Täydennys- ja lisäkoulutuksessa on järkevää hyödyntää olemassa olevaa valtion rahoittamaa koulutusta ja osaamisen kehittämistä. Työryhmä aliarvioi ylläpitäjille prosessista aiheutuvat kustannukset. Erityisesti pieniä ylläpitäjiä tulisi rohkaista yhteistyöhön valmisteluprosessin aikana voimavarojen säästämiseksi ja uudistamiseen tähtäävän prosessin aikaansaamiseksi.

Oppilaat ovat asuinkunnasta riippuen eri asemassa saamansa opetuksen määrän suhteen. Tuntijakoesitys ei tuo muutosta tähän. Jotta opetustarjonta olisi mahdollista myös pienemmissä kunnissa, tulee etäopetuksen käyttöä edistää. Oppilaiden hyvinvoinnin edistämiseksi ja hyvien oppimistulosten saavuttamiseksi opetuksen tavoitteissa tulisi korostaa erityisesti aktiivisuuspedagogiikkaa, motivointia ja opetuksen sisällöllistä eheyttä. Oppilailla tulisi olla mahdollisuus valinnaisiin opintoihin esitystä enemmän. Tulevissa opetussuunnitelman perusteissa tulisi oppisisältöjen määriä vähentää.

Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland

Förslagen till ändring av statsstöd för språkundervisningen resulterar i en ojämlig situation för svenska och tvåspråkiga kommuner i och med att endast andra språk än de inhemska och engelska subventioneras. Svenskspråkiga elever läser i regel finska som A1-språk och engelska som A2-språk, vilket man inte skulle få något stöd för.

Ur jämlikhetssynpunkt sett är det problematiskt att inläringen av det andra inhemska språket inleds vid olika tidpunkt för svensk- och finskspråkiga elever. För finskspråkiga elevers del uppfylls inte målet att kunna kommunicera på det andra inhemska språket och de svenskspråkigas möjligheter att välja flera främmande A-språk begränsas.

Saamelaiskäräjät

Saamelaiskäräjät kannattaa äidinkielen ja kirjallisuuden, taide- ja taitoaineiden yhteisen opetuksen sekä historian ja yhteiskuntaopin vuosiviikkotuntimäärien korottamista. Saamelaiskäräjät kannattaa erityisen tuntiresurssin osoittamista aihekokonaisuuksien opettamiseen ja esittää, että aihekokonaisuuksista yksi käsittelee saamelaisia alkuperäiskansana, saamelaisten historiaa, saamelaisten perinnetietoa, saamen kieltä ja saamelaisten asemaa Suomessa, Pohjoismaissa ja maailmanlaajuisessa alkuperäiskansojen yhteisössä. Saamelaiskäräjät kannattaa mahdollisuuksien luomista vieraiden kielten opetuksen lisäämiselle valtion erityisavustuksella. Saamelaiskäräjät katsoo, että valinnaisaineiden tuntimäärän vähentäminen vaikeuttaa saamelaisten kotiseutualueen koulujen opetusta.

Saamelaiskäräjät esittää, että tuntijakoa koskevan asetusluonnoksen 8 §:n (*Kielten opetusta koskevat erityissäännökset*) 4 momentin ensimmäinen lause muutetaan muotoon: 'Koulussa, jossa on saamelaisoppilaita, tulee valinnaisena aineena olla saamen kieli` ja, että opetus- ja

kulttuuriministeriön tulee perusopetuksen sisältöjä ja tuntijakoa uudistettaessa vahvistaa edellytyksiä myös ILO:n alkuperäiskansasopimuksen ratifioinnille. Sekä perusopetuksen valtakunnallisten tavoitteiden uudistaminen että em. sopimuksen ratifioiminen sisältyvät Kataisen hallituksen hallitusohjelman tavoitteisiin.

Sibelius-Akatemia

Musiikkiin lisätty kaikille yhteisen opetuksen tunti on välttämätön, mutta ei riittävä askel oikeaan suuntaan. Musiikin tasa-arvoinen asema kuvataiteen ja käsityön rinnalla tulee turvata. Nyt annettussa ehdotuksessa kaikille yhteistä musiikkia on huomattavasti vähemmän kuin kuvataidetta ja käsityötä. Valinnaistuntien vähentäminen ja yhden valinnaistunnin siirtäminen aihekokonaisuuksille ei myöskään tue tätä tavoitetta. Muodollisesti kelpoisten musiikin aineenopettajien palkkaaminen on elinehto yhtenäisten peruskoulujen musiikkikasvatukselle. Muodollisesti kelpoisten musiikin aineenopettajien palkkaaminen edellyttää riittävää tuntimäärää kaikille yhteisessä ja valinnaisessa musiikinopetuksessa. Muodollisesti kelpoiset musiikin aineenopettajat ovat avainasemassa myös taiteellisten aihekokonaisuuksien suunnittelussa ja organisoinnissa.

Sisäasiainministeriö

Asetustason kirjaus turvallisuuden edistämisestä on erittäin merkittävä asia. Asetuksen tavoitteet tulevat ohjaamaan koko hallinnonalan toimintaa - opetus- ja kulttuuriministeriön, Opetushallituksen, kuntien sivistystoimen ja koulujen toimintaa.

Kasvatuksessa, opetuksessa ja ohjauksessa sekä kaikessa koulun toiminnassa tulee aktiivisesti vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Lapsen ja nuoren kasvaminen yhteisöllisyyteen sekä paikalliseen, alueelliseen ja maailmanlaajuiseen yhteisvastuuseen alkaa yksilön omista arkipäivän päätöksistä ja toiminnoista, sekä laajenee ja muuttaa muotoaan yhteiskunnan erilaisissa sosiaalisissa verkostoissa. Yhteisöllisyyden edistäminen lisää myös lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuutta.

Sisäasiainministeriö pitää tehtyä esitystä aihekokonaisuuksille varattavasta omasta tuntiresurssista vuosiluokille 7 - 9 oikean suuntaisena. Tämä luo nykyistä paremmat mahdollisuudet vastata ajankohtaisiin koulutushaasteisiin, joista turvallisuuden edistäminen on erityisen tärkeä. Turvallisuutta edistetään niin koulun lakisääteisten turvallisuuden edistämiseksi säädettyjen tehtävien, koulun antaman turvallisuusopetuksen kuin aihekokonaisuuksien avulla.

Keskeistä olisi jo alaluokista lähtien sisällyttää opetukseen oikeustietoa Suomen lainsäädännön keskeisistä kohdista ja oikean ja väärän opettamisen elementtejä.

Ministeriö katsoo, että erityisesti ihmisoikeuskasvatusta ja nuorten medialukutaitoja sekä osallisuutta ja vaikuttamisen keinoja tulee kehittää. Ministeriö pitää tärkeänä, että koulujen työrauhan parantamiseksi kiinnitetään erityistä huomiota kouluissa tapahtuvaan seksuaaliseen häirintään ja huuteluun oppilaiden välillä. Oppimisvaikeuksien varhainen tunnistaminen ja tukitoimien oikea-aikaisuus on syrjäytymisen ehkäisemisen kannalta keskeistä.

Sivistystyönantajat ry

Esitykseen liittyvät huolestukset koskevat erityisesti valinnaisuuteen liittyviä ratkaisuja. Esityksessä valinnaisuus kaventuu, vaikka peruskoulun tulee nimenomaan tukea erilaisia oppilaita.

Jos oppilaiden valinnanmahdollisuuksia lisättäisiin esimerkiksi yläkoulun pakollista ainesta vähentämällä ja samalla opetuksen järjestäjä voisi jonkin verran erikoistua opetustarjonnassaan, toteutettaisiin valinnaisuutta kustannustehokkaasti.

Työryhmä ehdottaa A2- ja B2-kielten rahoittamista kohdennetulla valtionavustuksella. Esitetyssä ratkaisussa ei ole esillä harvinaisten A1-kielten opetuksen tukemista. Valtion erityisavustus on kannatettava, jos se tukee tarjonnan lisäämistä. Epäselväksi jää se, mitä rahoitusta omarahoitus voi olla ja miten se kohtelee erilaisia opetuksen järjestäjiä. Esimerkiksi eräiden yksityisten opetuksen järjestäjien saama kotikuntakorvaus on jo 10 % pienempi kuin muiden.

Opetuksen- ja koulutuksen tulee aina olla suunnitelmallista ja pitkäjänteistä, kuten myös rahoituksen. Avustuksilla toteutettava opetus tukee byrokratian lisäämistä.

Työryhmä esittää muutoksia opetuksen järjestämisluvan mukaan erityiseen maailmankatsomukseen ja erityiseen kasvatustieteelliseen järjestelmään perustuvaan opetukseen.

Opetuksen järjestäjän lupaprosessissa on arvioitu kyseisen opetuksen tarve ja valtioneuvoston luvan mukaista tehtävää tulee pystyä toteuttamaan.

Oppilaaksi hakeutuminen perustuu aina oppilaan / tämän perheen omaan päätökseen vapaan hakeutumisoikeuden myötä. Siksi tässä yhteydessä tulisi paremmin huomioida esimerkiksi perustuslakivaliokunnan kirjaukset (PeVM 10/2002 vp).

Sosiaali- ja terveysministeriö

STM toteaa, että nyt esitetyt muutokset perusopetuksen valtakunnallisiin tavoitteisiin ja tuntijakoon ovat kannatettavia ja oikean suuntaisia, vaikkakin monelta osin muutokset jäävät vähäisemmiksi kuin vuonna 2010 valmistellussa esityksessä (OKM 2010:1).

Opetuksen valtakunnallisia tavoitteita on asetusalun mukaan muokattu kannatettavaan suuntaan.

STM pitää kannatettavana esitystä lisätä äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärää ja lisätyn tuntimäärän suuntaamista alaluokille. STM:n näkemyksen mukaan on ensiarvoisen tärkeää kiinnittää huomiota arviointituloksiin, joiden mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimistulokset ovat laskusuunnassa ja eriytymistä niin oppilaiden kuin koulujen taustatekijöiden mukaan tapahtuu enenevässä määrin. Tässä on otettava huomioon myös poikien ja tyttöjen oppimistulosten erot ja pyrittävä määrätietoisesti vähentämään niitä. STM tuo esiin myös maahanmuuttajataustaisten lasten oman äidinkielen/kotikielen opetuksen turvaamisen tärkeyden.

STM:n näkemyksen mukaan kieliopintoihin asetettuihin tavoitteisiin nähden työryhmän esitykset ovat kovin vaatimattomia eivätkä juurikaan tuo parannuksia nykyisiin kieliopintoihin. STM pitää valitettavana, että A1-kielen kokonaistuntimäärä ehdotetaan säilytettäväksi ennallaan eikä siihen

esitetä lisäystä. Myöskään A1-kielen opetuksen aloittamisajankohtaan ei esitetä varhennusta, mikä on valitettavaa.

Valitettavaa on myös se, että B1-kielen vähimmäistuntimäärä esitetään säilytettäväksi ennallaan ja että B1-kielen opiskelu aloitettaisiin edelleen 7.vuosiluokalla. Ruotsinkielen opinnot voisivat alkaa varhemmin tai ruotsin kielen tuntimäärää voitaisiin lisätä nykyisestä, jotta voitaisiin parantaa ruotsin kielen asemaa ja osaamista. STM on myös huolissaan saamen kielen asemasta. Työryhmän esitys ei vahvista saamen kielen opetusta.

Taito- ja taideaineisiin osoitettu vuosiviikkotunnin lisäys on STM:n mielestä kannatettava ja oikean suuntainen lisäys. STM on huolissaan siitä, että oppilaiden mahdollisuudet opiskella kotitaloutta valinnaisena aineena huonontuvat nykyisestä, sillä valinnaisten oppiaineiden määrää on vähennetty yhteensä neljän vuosiviikkotunnin verran. On kannatettavaa, että liikuntaa ehdotetaan opetettavaksi kaikille yhteisenä oppiaineena yksi vuosiviikkotunti vielä nykyistä enemmän. STM korostaa, että terveystiedon opetuksen kehittäminen on välttämätöntä sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

STM on aiemmassa lausunnossaan tuonut esiin tarpeen kiinnittää huomiota myös lasten ja nuorten turvallisuustietojen ja – taitojen osaamisen vahvistamiseen. STM pitää myönteisenä historian ja yhteiskuntaopin yhden vuosiviikkotunnin lisäystä ja lisäyksen kohdentamista nimenomaan yhteiskuntaopin opetukseen. STM:n mukaan oppilaan ohjausta tulisi perusopetuksessa kehittää.

Sosialidemokraattinen eduskuntakuntaryhmä

Suomalainen peruskoulu on taannut lapsille mahdollisuuksien tasa-arvon sosiaalisista, taloudellisista ja alueellisista lähtökohdista riippumatta. Näin SDP:n mielestä pitää jatkossakin olla.

SDP:n mielestä jokaisella lapsella tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet kehittää omia vahvuuksiaan ja lahjakkuuttaan mahdollisimman pitkälle kannustavassa ja turvallisessa oppimisympäristössä.

SDP:n mielestä oppilaan omien oppimisedellytysten mukaisia oppimismahdollisuuksia tulee tukea ja edelleen kehittää. Perusopetukseen tarvitaan enemmän opinnoissa ohjaamista ja tukea sekä riittävän pienet opetusryhmät. SDP esittää koulun sivistys- ja kasvatustehtävän eheyttämistä tukemaan lapsen oppimista, kasvua ja kehitystä sekä kotien kasvatustehtävää. Tarvitaan ajattelutavan muutosta lapsilähtöisempään koulun toimintojen suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä oppimista ja kasvua tukevien vapaa-ajan ja harrastusmahdollisuuksien sisällyttämistä koulun arkeen. Koulun toimintamuotojen kehittäminen tuo oppimiseen iloa, syvyyttä ja elämyksellisyyttä, jolloin myös opitaan paremmin. SDP pitää hyvänä tuntijakouudistuksen lähtökohtia taito- ja taideaineiden, liikunnan ja yhteiskunnallisten aineiden lisäämiseksi ja kielivalikoiman monipuolistamiseksi.

SDP:n mielestä kansalaistaidon ja kansalaisena kasvamisen sisältöjä ja yleisemmin arjen hallinnan opetusta tulisi lisätä koululaitoksessamme ja pidämme siksi hyvänä ryhmän esitystä yhteiskuntakasvatuksen sisältöjen varhentamiseksi ja lisäämiseksi.

Hallitusohjelmassa sovittu taito- ja taideaineiden sekä liikunnan aseman vahvistaminen toteutuu työryhmän esityksessä tavoitteiden mukaisesti.

SDP haluaa tuntijakouudistuksessa turvata peruskoulun kehittämisen koko ikäluokalle yhteisenä, ydinsisällöltään yhtenäisenä, elinikäisen oppimisen pohjan luovana kouluna, johon eivät vaikuta oppilaiden asuinpaikasta, syntyperästä, varallisuudesta ja kotitaustasta johtuvat seikat.

SDP haluaa turvata peruskoulun paikkakuntaakohtaisesti siten, että peruskoulu säilyy ja kehittyy asiallisesti ja opetuksellisesti yhtenäisenä. Koulutuksen voimakas periytyvyys kertoo karua kieltään edelleen olemassa olevasta koulutuksellisesta epätasa-arvosta.

SDP kiinnittää erityistä huomiota syrjäytymisen ehkäisemiseen huolehtimalla oppilaiden omien edellytysten mukaisesta opetuksesta. Koulujen toiminta vaatii niiden toimintaympäristön haasteellisuuden huomioimista rahoituksessa. SDP:n mielestä jokaisella lapsella tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet kehittää omia vahvuuksiaan ja lahjakkuuttaan mahdollisimman pitkälle kannustavassa ja turvallisessa oppimisympäristössä.

SDP katsoo, että perusopetuksen yleisiä valtakunnallisia tavoitteita ja perusopetuksen tuntijakoa valmistelleen työryhmän yhteisiä perusopintoja vahvistavat ja valinnaisuutta lisäävät ehdotukset turvaavat kansainvälisesti korkealaatuisiksi ja yhdenvertaiseksi arvioitun suomalaisen perusopetuksen, ja sen toimintaedellytykset.

Työryhmä esittää perusopetuksen vähimmäistuntimäärän säilyttämistä nykyisellään (222 vvt). SDP pitää ratkaisua vastuullisena huomioiden valtion taloudellisen tilanteen. Kuitenkin SDP huomauttaa, että tulevana, parempina vuosina opetuksen vähimmäistuntimäärää tulisi korottaa alakoulun osalta. SDP pitää myös hyvänä ratkaisuna lisätä 2. ja 6. luokan tuntimäärää yhdellä ja vastaavasti vähentää 7. ja 8. luokalta yksi tunti.

SDP katsoo, että julkisen vallan on perustuslain mukaan turvattava jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykensä ja erityisten tarpeidensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä. Perusopetuslain mukaan opetuksessa tulee taata riittävä yhdenvertaisuus koko maan alueella. Peruskoulu on tasa-arvoisen yhteiskunnan perusta.

Työryhmän ehdotukset painottavat yhteisten perusopintojen vahvistamista. SDP pitää hyvänä mm. äidinkielen opetuksen lisäämistä.

SDP katsoo, että kaikilla lapsilla ja nuorilla tulee olla mahdollisuus monipuolisiin onnistumisen kokemuksiin perusopetuksessa. Perusopetuksen jälkeisessä koulutuksessa koulutuksen keskeyttäminen riski, erityisesti ammatillisessa koulutuksessa, on suuri. Juuri tästä syystä tulee erityistä huomiota kiinnittää kaikkien nuorten jatko-opintovalmiuksien ja opiskelumotivaation vahvistamiseen jo perusopetuksen aikana. Opettajakoulutuksessa opettajien valmiuksia on lisättävä esimerkiksi erilaisten oppijoiden tunnistamiseksi.

SDP pitää mahdollisena myöhemmin vähimmäistuntimäärän ja valinnaisuuden pientä lisäämistä. Hyvät tulokset kansainvälisissä oppimistulosvertailuissa puoltavat harkiten ja maltillisesti tehtyjä muutoksia.

Terveystieto on yksi suosituimmista koulun oppiaineista ja siksi on hyvä, että esityksessä terveystiedon tuntimäärä säilyy ennallaan. SDP katsoo, että esitys liikunnan tuntimäärän lisäämiseksi on tarpeellinen ja hyvä.

SDP katsoo, että koulun sivistys- ja kasvatustehtävää tulisi eheyttää, jotta voitaisiin tukea lapsen oppimista, kasvua ja kehitystä sekä kotien kasvatustehtävää. Se merkitsee ajattelutavan muutosta

lapsilähtöisempään koulun toimintojen suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä oppimista ja kasvua tukevien vapaa-ajan ja harrastusmahdollisuuksien sisällyttämistä koulun arkeen. Koulun toimintamuotojen kehittäminen tuo oppimiseen iloa, syvyyttä ja elämyksellisyyttä, jolloin myös opitaan paremmin. SDP katsoo, että eheyttämällä koulupäivää tuomalla harrastustoimintaa osaksi koulupäivää kaikille sitä tarvitseville, on käytännössä huomattavasti tehokkaampi keino, kuin mitä työryhmä esittää. Aamu- ja iltapäivätoiminnan on todettu tehokkaasti vähentävän aikaa, jonka lapset ja varhaisnuoret viettävät ilman aikuisen läsnäoloa, luoda perustaa hyvälle vapaa-ajanviettotavoille ja harrastustoiminnalle sekä lisätä oppilaiden hyvinvointia.

SDP pitää hyvänä, että kuvataiteen, musiikin, käsityön ja liikunnan opetusta lisätään. Musiikki, liikunta ja käsityö saavat yhden lisätunnin ja kuvataide kaksi. Draamaa ei esitetä uudeksi oppiaineeksi. SDP katsookin, että draaman välineet on saatava opetuksen käyttöön täysimääräisesti ja draaman opetuksen sisältöjä on luotava opetussuunnitelmissa.

SDP katsoo, että draaman opetuksella voidaan merkittävästi edistää lasten ja nuorten hyvinvointia sekä kehittää heidän ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja. Draamalla on merkittävä tehtävä koulun yhteisöllisyyden lisäämisessä. Draamalle ominaisia opetusmenetelmiä on hyvä hyödyntää iloa ja elämyksellisyyttä tuovana opetusmenetelmänä eri oppiaineissa.

SDP:n mielestä on hyvä, että kotitalous saa 7. luokan jälkeen valinnaisena aineena enemmän mahdollisuuksia johtuen vapaaehtoisen kielenopetuksen muutoksen tuomasta liikkumavarasta.

SDP pitää eettisten kysymysten käsittelyä yhtenä tärkeimmistä peruskoulun kasvatusta- ja opetustehtävistä. SDP:n mielestä on tärkeää käydä avointa ja jatkuvaa keskustelua uskonnon opetuksesta ja uskonnonopetuksen uudistamisesta tavoitteena laajasti, kriittisesti, kunnioittavasti ja avoimesti erilaisia katsomuksia käsittelevä opetus. Eri uskontokunnille suunnatun uskonnonopetuksen korvaamista yhteisellä uskontotiedon opetuksella tulee selvittää. SDP:n mielestä oppilaan huoltajalla tulee olla mahdollisuus valita uskonto tai elämäntutkimustieto, riippumatta siitä mihin uskonnolliseen yhdyskuntaan hän kuuluu tai on kuulumatta.

SDP kiinnittää vakavaa huomiota siihen, että Suomessa opetetaan historiallis-yhteiskunnallisia aineita vähemmän kuin muissa maissa. OECD:n laatimassa vertailussa 9-11-vuotiaille yhteiskuntatietoa (social studies), johon tässä vertailussa sisällytetään historian oppiaine, opetetaan EU maissa keskimäärin 8 % kaikkien oppiaineiden opetukseen yhteensä käytetystä ajasta, kun Suomessa sitä opetetaan noin kaksi prosenttia kokonaisopetusajasta.

SDP:n mielestä tuntijakotyöryhmän esitys varhentaa ja lisätä yhteiskuntatiedon opetusta on hyvä. SDP pitää tärkeänä luoda aiempaa paremmat edellytykset osallistua järjestötoimintaan ja kehittyä aktiivisiksi kansalaisiksi. SDP katsoo, että kansalaistaidon ja kansalaisena kasvamisen ja yleisemmin arjen hallinnan opetusta tulisi lisätä koululaitoksessamme.

Työryhmä ehdottaa A2-kielen ja B2-kielen opetuksen järjestämiseen haettavaksi kohdennettua valtion avustusta. Kaikille yhteisenä opetettavan A1-kielen ja B1-kielen opetukseen ei esitetä muutoksia.

SDP pitää hyvänä, että valinnaisuus lisääntyy, koska ylimääräisenä opetuksena toteutettavaan muun kielen kuin suomen, ruotsin ja englannin opiskeluun A2- ja B2-oppimäärän mukaan ei enää varata suurinta osaa valinnaisten aineiden tunneista.

Kestävän elämäntavan omaksuminen on yhteiskunnan suurimpia oppimishaasteita. SDP katsoo, että sen pitäisi olla läpileikkaavana periaatteena kaikkien oppiaineiden opetuksessa. Kestävän kehityksen opetuksessa on huomioitava myös taloudellinen ja sosiaalinen näkökulma.

SDP katsoo, että ympäristöopin opettaminen työryhmän esityksen mukaan 1.-6. luokilla biologiasta, maantiedosta, fysiikasta, kemiasta ja terveystiedosta koostuvana kokonaisuutena tarjoaa hyvän mahdollisuuden kestävän kehityksen opettamiselle. Erityisesti perusopetusta eheyttävien aihekokonaisuuksien opettamiseksi esitetty yhden vuosiviikkotunnin lisäys 7.-9. luokille antaa mahdollisuuden ja lisätä oppiaineiden välistä yhteistyötä.

SDP katsoo, että opettajan peruskoulutuksen sekä jatko- ja täydennyskoulutuksen avulla tulisi vahvistaa opetushenkilöstön pedagogisia taitoja, tukea opettajan opetus suunnitelma- ja didaktisen ajattelun uudistumista sekä käytännön valmiuksia hyödyntää erilaisia opetusmenetelmiä sekä oppimisympäristöjä.

Opettajien koulutuksessa on entistä paremmin huomioitava erilaisten oppijoiden tunnistaminen ja siihen liittyen erilaisten oppimismenetelmien käyttäminen.

SDP katsoo, että Suomi tulisi nostaa oppimis- ja opetusmenetelmien kärkimaaksi.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Niukkenevan julkisen talouden olosuhteissa on viisasta keskittyä kaikille yhteisen opetuksen pitämiseen korkealla tasolla. Tähän työryhmän esitys antaa mahdollisuudet. Esitys ei tuo merkittäviä muutoksi nykytilanteeseen. Koska suomalainen koulutusjärjestelmä on nykyisellään kansainvälisesti tunnustettu laatu tuote ja koululaistemme oppimistuloksen kokonaisuutena huipputasoa, suuriin rakenteellisiin muutoksiin ei SAK:n mielestä ole tarvetta.

Laadukas lähikouluverkko, turvallinen oppimisympäristö ja osaava opetushenkilöstö ovat keskeisiä tekijöitä hyviin oppimistuloksiin pääsemiseksi. Koulutuksellinen tasa-arvo ja oppilaiden yhdenvertaisuus ovat SAK:n mielestä perusopetuksen lähtökohta. Perusopetusta on kehitettävä siten, että jokaisella on riittävät tiedolliset ja taidolliset valmiudet jakokoulutukseen, työllistymiseen ja aktiivisena kansalaisena toimimiseen. Koulujen välisten erojen kasvu ja segregaatiokehitys ovat SAK:n mielestä vakava pulma, johon tulee tarttua. Oppilaan oppimiselle ja kasvulle perustaa rakentavien oppiaineiden lisääminen on SAK:n mielestä työryhmän esityksen vahvuus.

Suomen draama- ja teatteriopetuksen liitto ry FIDEA

Suomen draama- ja teatteriopetuksen liitto Fidea perustelee lausunnossaan draaman lisäämistä itsenäiseksi oppiaineeksi. Fidean mukaan koulutettuja opettajia on yli 3000 ja draaman perus- ja täydennyskoulutuksen suosio on kasvanut jatkuvasti.

Fidea toteaa lausunnossaan draaman vahvistaa ajattelun taitoja, työskentelyn taitoja sekä oppimisen motivaatiota. Fidean mukaan oppilashuolto toteutuu oppimisen kautta ja draaman avulla voidaan vahvistaa oppilaiden elämänhallintaa sekä elämänikäistä oppimista. Draamassa oppilas oppii sisäistä yrittäjyyttä, minkä kautta elämänhallinta paranee ja siten oppilas kehittää myös

yhteiskunnassa toimimisen kannalta keskeisiä valmiuksia. Koulu on tähän tarkoitukseen oikea paikka. Oppiminen on prosessi. Niin myös draamaopetus. Välineaineena draamaharjoitteet jäävät pintapuoliseksi, ellei perustaitoja ole opittu kunnolla. Draaman metodeihin olennaisesti kuuluva refleктоiva, analysoiva sekä muiden oppiaineiden kaltainen kehityskaari edellyttää pitkäjänteistä opetusta ammattitaitoisen opettajan johdolla. Itsenäisenä taideoppiaineena kaikki tämä toteutuu.

Suomen englanninopettajat ry

A1-kielen yläluokkien viikkotuntia ei saa siirtää alaluokille. Siirto heikentäisi nuorten kielitaitoa. Erityisesti se vaikeuttaisi tavallisten, ei-etuoikeutettujen perheiden lasten tilannetta ja lisääisi siten yhteiskunnallista eriarvoisuutta. Suomen englanninkielen opettajat ry:n mukaan se hankaloittaisi myös yleistä, tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien nuorten auttamista. Siirto pahentaisi alueellista eriarvoisuutta nivelvaiheessa kuntien erilaisten jakotuntikäytäntöjen vuoksi.

Valtion erityisavustus on annettava myös A2-englannin ryhmille. Ilman sitä koulutuksen järjestäjän ei kannata tarjota vähemmän opiskeltuja kieliä A1-tasoisina. Seurauksena olisi vielä nykyistäkin kapeampi kielivaranto.

A2-kielen kokonaistuntimäärä on säilytettävä entisellään. Tuntimäärän vähentämisen jälkeen A1-kielen tason saavuttaminen olisi mahdotonta. Perusopetuksen jälkeisessä opetuksessa (esim. lukiossa) jouduttaisiin jatkamaan erillistä A2-opetusta, mikä lisääisi koulutuksen kokonaiskustannuksia. Koska englannin hyvä osaaminen ymmärretään ensiarvoisen tärkeäksi lapsen tulevaisuudelle, A2-kielen tuntimäärän vähentäminen vähentäisi halukkuutta valita muu kuin englanti A1-kieleksi. Tuntimäärän vähentäminen johtaisi väistämättä vielä nykyistäkin kapeampaan kielivarantoon.

Suomen kieltenopettajien liitto SUKOL ry

Esitys on kädenojennus kieltenopetuksen kehittämiseksi, mutta siihen liittyy ratkaisemattomia yksityiskohtia, jotka SUKOL näkee tällä hetkellä pikemmin uhkina kuin mahdollisuuksina. Perusopetuksen uuden tuntijaon oli määrä vahvistaa kieltenopiskelua. Jos esitys hyväksyttäisiin tällaisenaan, se tarkoittaisi, että englantia opiskellaan A1-kielenä ja ruotsia B1-kielenä ja muiden kielten opiskelu vähenee entisestään.

SUKOL edellyttää, että esitykseen liittyviin ongelmiin etsitään ratkaisuja ennen lopullisen asetuksen käsittelyä ja hyväksymistä.

SUKOL vaatii, että A1-kielen yksi viikkotunti palautetaan vuosiluokille 7–9. Lisäksi SUKOL vaatii, että esityksessä otetaan kantaa siihen, miten A1- ja A2-oppimäärien opetus on tarkoitus toteuttaa vuosiluokilla 7–9 ja toisella asteella, kun oppimäärät on täysin eriytetty toisistaan ja ryhmiä ei voida enää yhdistää.

SUKOL vaatii, että valtion erityisavustusta pitää voida hakea kaikkiin A2-kieliin, myös englantiin ja toiseen kotimaiseen. Näin turvataan mahdollisuus opiskella A1-kielenä muutakin kuin englantia. SUKOL vaatii, että tuntijakoratkaisu ei saa asettaa suomen- ja ruotsinkielisiä kouluja keskenään eriarvoiseen asemaan.

SUKOL vaatii, että tuntijaossa on taattava mahdollisuus opiskella sekä pitkää että lyhyttä vierasta kieltä perusopetuksen aikana. Oppilaalla tulee olla mahdollisuus opiskella vuosiluokilla 7–9 sekä A2- että B2-kieltä ilman, että hänen tuntimääränsä kasvaa kohtuuttoman suureksi.

SUKOL vaatii, että oppilaalla tulee olla oikeus käyttää valinnaisaineiden tunteja A2- ja B2-kielen opintoihin.

SUKOL vaatii, että B2-kielen arvosana merkitään päättötodistukseen mutta sitä ei oteta huomioon, mikäli se laskee oppilaan keskiarvoa jatko-opintoihin pyrittäessä.

Suomen Kuntaliitto

Kuntaliitto pitää hyvänä asiana, erityisesti nykyisessä vaikeassa taloudellisessa tilanteessa, että esitetyt uudistukset ovat maltilliset.

Kieliohjelmaa esitetään monipuolistettavaksi tarjoamalla opetuksen järjestäjille mahdollisuus järjestää A2-kielen ja B2-kielen opetusta valtion erityisavustuksella. Kuntaliiton mielestä työryhmän esitys saattaa lisätä opetuksen järjestäjien halukkuutta järjestää vieraiden kielten opetusta ja monipuolistaa kielitarjontaa. Kuntaliitto pitää ehdottoman tärkeänä valtion erityisavustuksen jatkuvuutta ja sitä että avustus perustuu todellisiin kustannuksiin.

Kuntaliitto pitää tärkeänä, että valinnaisuutta voitaisiin lisätä esitetystä nykyisen kokonaistuntimäärän puitteissa. Esityksen puutteena Kuntaliitto pitää valinnaisten opintojen määrän vähentämistä.

Kuntaliitto edellyttää, että esityksestä ja opetussuunnitelman perusteiden käyttöönotosta aiheutuvat taloudelliset vaikutukset arvioidaan todellisten kustannusten mukaan. Arviossa tulee ottaa huomioon kaikki uudistuksesta ja sen toimeenpanosta aiheutuvat todelliset kustannukset.

Suomen Lukiolaisten Liitto

Vaikka oppimisen kannalta opetuksen laatu on määrääkin merkittävämpi tekijä, olisi SLL:n mielestä vähimmäistuntimäärän maltillinen lisääminen osoittanut Suomen haluavan jatkossakin turvata perusopetuksemme vaikuttavuuden ja tasa-arvoisuuden.

SLL kiittää tuntijakoesitystä oppiaineiden nivelkohtien yhdenmukaistamisesta. SLL on myös tyytyväinen opetusmäärien nykyistä tasaisemmalle jaolle eri vuosiluokkien kesken.

SLL:n mielestä äidinkielen opetukseen on panostettava niin määrällisesti kuin laadullisesti peruskoulun alaluokilta lähtien.

Toiveikkuudesta huolimatta SLL pelkää, että kieliohjelman määrällinen monipuolistaminen saattaa jäädä puolitiehen esityksen sisältämien rajoitusten tähden. A2- ja B2-kielten erityisavustusta tulee saada myös englannin, suomen ja ruotsin kieleen ja toisen kotimaisen kielen opiskelun pakollisuudesta on luovuttava.

Valinnaisista aineista leikkaaminen heikentää entisestään oppilaiden opiskelumahdollisuuksien tasa-arvoa. Oppilaalla pitää tahtoessaan olla mahdollisuus lukea ylimääräiset kielet osaksi valinnaisia opintoja.

SLL suhtautuu myönteisesti oppiaineita läpileikkaavien aihekokonaisuuksien vahvistamiseen myös tuntijaon tasolla.

SLL on pettynyt, että oppilaanohjauksen tuntimäärään ei esitetä lisäystä. Oppilaanohjaus on tärkein perusasteen ja toisen asteen välistä nivelvaihetta ohjaava tekijä.

SLL pitää yhteiskuntaopin aloituksen aikaistamista ja painoarvon lisäämistä tarpeellisena ja toivottavana.

SLL ehdottaa, että kuvataide, käsityö ja musiikki kootaan luokilla 7–9 yhdeksi oppiaineryhmäksi, jonka puitteissa oppilas voi valita haluamallaan tavalla pakolliset 6 vuosiviikkotuntia opetusta.

Suomen Mielenterveysseura

Lapsen ja nuoren hyvinvointia ja mielenterveyttä vahvistava näkökulma ja sitä tukevat toimintaperiaatteet on tärkeää nostaa selkeästi esille perusopetuksen valtakunnallisissa tavoitteissa. Terveen, hyvinvointiin, arvokasvatukseen, yhteisöllisyyteen ja turvalliseen kasvuun panostaminen luovat perustaa kaikelle oppimiselle ja edellä mainittujen hallituksen tavoitteiden toteutumiselle. Perusopetus kokonaisuudessaan on oikea paikka lapsille ja nuorille harjoitella ja vahvistaa mielenterveyden voimavaroja alkuopetuksesta alkaen koko perusopetuksen ajan.

Kaikilla oppilailla on oikeus koko perusopetuksen ajan saada ikätasonsa mukaista opetusta terveydestä ja mielen hyvinvoinnin tiedoista ja taidoista osana terveystiedon opetusta sekä mahdollisuuksia harjoitella taitoja yhdessä muiden kanssa.

Perusopetuksen valtakunnallisiin tavoitteisiin on tärkeää kirjata auki yhteistyön kehittäminen ja vahvistaminen kodin, koulun ja oppilashuollon kanssa. Myönteistä ehdotuksessa on maininta yhteistyön vahvistamisesta muiden toimijoiden, esimerkiksi järjestöjen ja nuorisotoimen kanssa.

Kädentaito- ja taideaineet ovat merkityksellisiä ja tärkeitä nuorelle niiden toiminnallisuuden, onnistumisen kokemusten, jopa oppilaan ammattihaaveiden vahvistumisen kannalta. Lisäksi ne antavat vastapainoa teoreettisten aineiden opiskelussa. Tällaiset oppiaineet tukevat nuoren kasvua ja mielen hyvinvointia.

Ehdotuksessa nostetaan esille myös opetushenkilöstön jatko- ja täydennyskoulutus, johon tulee varata taloudellisesta resurssista riittävän pitkän ajan, jotta ehdotuksen uudistukset toteutuvat opetustyössä. Esimerkiksi turvallisten toiminnallisten, keskustelevien ja draamapedagogisten menetelmien käyttö opetuksessa tukee lapsen ja nuoren itsetuntoa, hyvinvointia ja mielenterveyttä, mutta edellyttää opetushenkilöstöltä osaamista, jota täydennyskoulutuksella voidaan tukea.

Lapsen turvallisen koulupäivän ja iltapäivätoiminnan toteutuminen ensimmäisinä kouluvuosina luovat perustaa lapsen mielenterveydelle. Lakien ja asetusten tulee mahdollistaa turvallinen koulu-, aamu- ja iltapäivä jokaiselle lapselle.

Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry

Aihekokonaisuuksia tulee hierarkisoida, ihmisyyteen kasvaminen -aihekokonaisuuden merkitystä tulee lisätä ja tämän aihekokonaisuuden tulee eksplisiittisesti sisältää 2 § *Kasvu ihmisyyteen ja yhteiskunnan jäsenyyteen* sisällöt.

Koulujen tulee panostaa niin oppilaiden osallisuuden tukemiseen koulu yhteisössä kuin toimiviin ja pedagogisesti perusteltuihin oppimisympäristöihin sekä yhteisöllisyyteen koulun arjessa. Koulujen ja kansalaisjärjestöjen välillä tulee lisätä yhteistyötä ja opettajien täydennyskoulutuksessa ja opettajankoulutuksen sisällöissä tulee huomioida oppituntirajojen ylittävä toimintakulttuuri.

Esityksessä oleva historian ja yhteiskuntaopin opetuksen lisääminen on erittäin kannatettavaa. Esityksen ehdotus oppilaanohjaukseen liittyen ei ole riittävä onnistuneen oppilaanohjauksen saavuttamiseksi. Jokaisella nuorella on oikeus riittävään ja yksilöllisiin tarpeisiin huomioivaan oppilaanohjaukseen. Oppilaanohjauksessa tulee tehdä tiiviimmin yhteistyötä eri oppilaitosten ja työelämän kanssa.

Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry

Kaikissa tuntijakoa koskevissa päätöksissä on huomioitava uudistusten vaikutukset opettajankoulutukseen ja siellä tehtäviin tutkintoihin. Yliopistojen tulee sitoutua kaksoiskelpoisuuden antavien opintojen järjestämiseen entistä voimakkaammin.

Kokonaistuntimäärää on nostettava sekä ylä- että alakoulun puolella. Nyt esitetty tuntien siirtely ei ota huomioon kriittistä siirtymävaihetta perusopetuksesta toiselle asteelle. Yläkouluun on taattava riittävä tuntimäärä toiselle asteelle siirtymisen tueksi.

SOOL kannattaa oppiaineet yhdistävää opetusta, mutta vastustaa sen valjastamista vain aihekokonaisuuksille. Aihekokonaisuudet tulee sisällyttää kaikkiin oppiaineisiin, jotta varmistetaan niiden toteutuminen koko peruskoulun ajan.

Suomen Opinto-ohjaajat ry

Kokonaistuntimäärää ei saa vähentää luokilla 7 - 9 nykyisestä 30 vvt / lukuvuosi. Valinnaisaineiden tuntimäärää tulee lisätä vuosiluokilla 7 - 9 vuoden 1993 tuntijaon mukaiseksi 20 vuosiviikkotuntiin.

Kielivarannon vahvistaminen tulee kohdentaa erityisesti harvinaisten kielten opetukseen A1-kielenä. Oppilaanohjauksen tunnit tulee sijoittaa tuntijaossa luokille 7 - 9, jolloin ne parhaiten tukevat oppilaan suuntautumista perusopetuksesta toiselle asteelle ja hänen uravalintaansa. Oppilaanohjaus -nimike tulee muuttua nimikkeeksi Opinto-ohjaus.

Suomen Psykologiliitto ry / Koulupsykologien toimikunta

Moniammatillinen oppilashuoltotyö jää ehdotuksessa vähälle huomiolle ja sen yhteys koulun opetustehtävään jää ohueksi.

Psykkiseen hyvinvointiin, tunnetaitoihin ja vuorovaikutukseen liittyvän oppiaineen sisällyttämistä perusopetukseen omana oppiaineenaan tulisi harkita. Psykkisen toimintakyvyn säilyttämistä voidaan tukea antamalla kansalaisille jo lapsuusiästä lähtien tietoa psyykkisistä ilmiöistä ja niiden säätelystä.

Oppiaineiden tuntimäärien ohella on tarkasteltava opetuksen tavoitteita, tapaa ja menetelmiä. Lasten ja nuorten yksilöllisyyden huomioiminen niin kognitiivisten toimintojen, motoriaan kuin persoonallisuudenkin osalta on keskeistä haluttaessa aikaansaada hyvää oppimista ja kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Uusiin opetussuunnitelman perusteisiin tulisi aiempaa selkeämmin kirjata hyvän osaamisen (arvosana 8) lisäksi myös vähimmäisosaamisen (arvosana 5) kriteerit. Tämä loisi valtakunnallisesti yhtenäisemmän ja tasa-arvoisemman lähtökohdan oppimisen tuen tarpeen ja eriyttämisen arviointiin.

On huomioitava, että koulussa voidaan arvioida vain sellaisia lapsen ja nuorten tietoja ja taitoja, jotka ovat olleet systemaattisen opetus- ja kasvatustyön kohteena ja joihin koulun keinoin voi ajatella olevan mahdollista vaikuttaa.

Valinnaiset aineet voivat parhaimmillaan motivoida koulunkäyntiin. Erityisesti vuosiluokkien 1–6 osalta toimikunta pitää kuitenkin tärkeämpänä keskittymistä perusvalmiuksiin.

Suomen Rehtorit ry - Finlands rektorer rf

Työryhmän esityksen kantavana teemana on vahvistaa koko ikäluokalle suunnatun perusopetuksen turvaamista opetuksena, joka mahdollistaa kaikille tasavertaiset edellytykset jatko-opintoihin. Pidämme ensiarvoisen tärkeänä, että perusopetus kaikelta sisällöltään vastaisuudessakin tarjoaa oppimisen perusvalmiuksien lisäksi hyvän pohjan yleissivistykselle ja arjen kansalaistaidoille sekä varmistaa eri syistä tukea tarvitsevien oppilaiden oppimisen edellytykset koko perusopetuksen ajan.

Esityksen mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärää nostetaan vuosiluokilla 5 - 6. Pidämme tätä hyvänä ja tarpeellisena, sillä koulujen arjessa näkyvät huolestuttavalla tavalla luku- ja kirjoitustaidon heikentyminen sekä funktionaalisenä toimintona että luovan prosessin toteutuksessa. Lisätuntia ei siksi tulisi liian tarkasti rajata mediakasvatuksen osa-alueelle.

Yhteiskuntaopin tuntimäärän kasvattaminen vuosiluokilla 5 - 6 palvelee jo edellisen tuntijakotyöryhmän teettämän tutkimuksen ”Tulevaisuuden koulu 2020” tuloksia, joista ilmeni nuorten omakin tarve yhteiskunnallisen tietämyksen lisäämiseen oppiaineen kouluopetuksen avulla.

Uudistusta luonnontieteiden kokoamiseksi alakoulua vastaavilla vuosiluokilla yhteiseksi ympäristöopiksi pidämme monin tavoin tarkoituksenmukaisena ja tarpeellisena.

Oppiainekohtaisten nivelten sijoittaminen vuosiluokkien 2 ja 3 sekä 6 ja 7 taitteeseen on hyvä paluulentiseen ja palvelee sekä oppilaan kasvua että koulun käytäntöä. Muutos ei myöskään estä yhtenäisen perusopetuksen kehittämistä.

Musiikin opetuksen lisäämistä yläkoulua vastaavilla luokka-asteilla pidämme erittäin tervetulleena esityksenä. Muutoin taide- ja taitoaineiden tuntimäärän kasvattaminen hallitusohjelman mukaisesti ei esityksen mallilla toteudu parhaalla mahdollisella tavalla. Pidämme parempana mallia, jossa eri oppiaineille turvataan ainekohtaiset riittävät kiinteät tuntimäärät ilman esityksen mukaan toteutettavaa opetuksen järjestäjän kohdentamaa valinnaista lisätuntimäärää.

Valinnaisten oppiainetuntien vähentäminen 13 viikkotunnista vain yhdeksään huolestuttaa. Juuri valinnaisaineet saattavat joidenkin oppilaiden kohdalla olla se tärkein motivoiva tekijä, joka pitää koulunkäynnin vireystilan riittävänä. On valitettava suuntaus, että valinnaisten oppiaineiden tuntimäärää halutaan aina uusissa esityksissä vähentää. Ajatus aihekokonaisuuksien opettamisesta on sinänsä hyvä, mutta nyt tehdyn esityksen mukaisessa tuntimäärässä aivan liian vähäinen.

Käytännössä onkin helposti nähtävissä, että nyt ajatellussa yhden viikkotunnin määrässä aihekokonaisuuksien tunnista tulee opettajien kiertävä täytetunti tai mahdollisesti lisäresurssi luokanvalvojan työn toteuttamiseen. Tavoite lisätä oppiainerajat ylittävää opetusta vuosiluokilla 7 – 9 on sinänsä hyvä, mutta tuo mukanaan ongelman sopivasta opettajan kelpoisuudesta. Tarkoituksenmukaisempaa olisi kuitenkin tämä yksittäinen tunti siirtää valinnaisainetuntien resurssiin.

Ehdotuksessa kieltenopetuksen toteutusta muutetaan eräiltä osiltaan. Emme pidä hyvänä sitä, että A1-kielen tuntimäärää yläkoulua vastaavilla luokka-asteilla vähennetään, emme sitä, että A2-kielen yhteistuntimäärää vähennetään romuttamaan A-kielten yhteinen tavoitetaso, emmekä sitä, että A2- ja B2- kielet irrotetaan ylimääräiseksi lisätuntimääräksi. Viimeksi mainittu muutos olisi omiaan voimakkaasti karsimaan kyseisten kielten valintaa ja hankaloittamaan niiden oppituntien toteutusta oppilaan lukujärjestyksessä. Katsomme, että esityksen mukaiset uudistukset eivät mitenkään edistäisi tavoitetta monipuolistaa Suomen kielivarantoa, kuten työryhmän tarkoituksena oli. Koska todellisia pitkän aikavälin taloudellisia vaikutuksia ei ole esitelty kattavasti, vaikuttaa mahdollisuus hakea vuosittain valtion lisärahoitusta epävarmalta.

Katsomusaineiden opetukseen Suomen Rehtorit esittää rohkeampaa remonttia. Suuntaus yhä pienempiin eri uskontojen ja elämäkatsomustiedon opetusryhmiin on epätarkoituksenmukainen, eriarvoistava ja vastakkainasettelua korostava. Esitämme, että tulevaisuuden perusopetuksessa eri uskontojen sijaan opetetaan kaikille yhteistä oppiainetta, joka yhdistää elämäkatsomustiedon, eri uskontojen uskontotiedon, etiikan ja moraalikasvatuksen. Nykyinen ja esityksen mukainen järjestelmä ei ole enää kestävä pedagogisesti eikä taloudellisesti.

Perusopetuksen kokonaistuntimäärään olisimme toivoneet lisätunteja, mikä sinänsä olisi helpottanut eri oppiaineryhmien tuntijakouudistusta ja toisaalta tuonut suomalaista perusopetusta lähemmäksi yleistä kansainvälistä opetustuntimäärää.

Suomen ruotsinopettajat ry (SRO)

Mikäli kieltenopetuksen rahoittamisessa päädytään valtion erityisavustukseen, on taattava, että opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan säästöt eivät kohdennu näihin rahoihin. Tuntijako-

esityksessä on pyritty kehittämään kieltenopetusta, mutta siihen liittyy ristiriitaisuuksia ja ratkaisemattomia yksityiskohtia. Perusopetuksen uuden tuntijaon oli määrä vahvistaa kieltenopiskelua. Jos esitys hyväksyttäisiin esitetyssä muodossa, se tarkoittaisi, että englantia opiskellaan A1-kielenä ja ruotsia B1-kielenä ja muiden kielten opiskelu kuuluu yhä harvemman suomalaisen lapsen ja nuoren opinto-ohjelmaan.

Suomen ruotsinopettajat edellyttävät, että esitykseen liittyviin ongelmiin etsitään ratkaisuja ennen lopullisen asetuksen käsittelyä ja hyväksymistä. SRO vaatii, että A1-kielen yksi viikkotunti palautetaan vuosiluokille 7–9. Lisäksi SRO vaatii, että A2-kielen tuntimäärää lisätään, koska nykyisessä esityksessä A1- ja A2-oppimäärät on täysin eriytetty toisistaan, mikä köyhdyttää entisestään suomalaisten kielivarantoa.

SRO vaatii, että valtion erityisavustusta sekä suomen- että ruotsinkielisten koulujen pitää voida hakea kaikkiin A2-kieliin, myös Englantiin ja toiseen kotimaiseen (ruotsi ja finska). Näin turvataan mahdollisuus opiskella A1-kielenä muutakin kuin englantia.

SRO vaatii, että tuntijaossa on taattava mahdollisuus opiskella sekä pitkää että lyhyttä vierasta kieltä perusopetuksen aikana. Oppilaalla tulee olla mahdollisuus opiskella vuosiluokilla 7–9 sekä A2- että B2-kieltä ilman, että hänen tuntimääränsä kasvaa kohtuuttoman suureksi.

SRO vaatii, että oppilaalla tulee olla oikeus käyttää valinnaisaineiden tunteja A2- ja B2-kielen opintoihin.

SRO edellyttää, että oppilaan B2-kielen arvosana merkitään päättötodistukseen mutta sitä ei oteta huomioon, mikäli se laskee hänen keskiarvoaan jatko-opintoihin pyrittäessä.

SRO edellyttää, että hallitusohjelman tavoite kansalliskielten aseman vahvistamisesta toteutuu, eikä suomen- ja ruotsinkielisiä kouluja aseteta tuntijakoratkaisussa keskenään eriarvoiseen asemaan.

Suomen Saksanopettajat ry

Suomen Saksanopettajat ry esittää, että A1- ja A2- kielet tulee opettaa erillisinä oppimäärinä koko perusopetuksen ajan, jos niiden tuntimäärät aiotaan toteuttaa esityksen mukaisesti. A1-kielestä ei tule siirtää esitettyä 1 tuntia perusopetuksen alaluokille.

Valtion erityisavustus tulee kohdentaa vähemmän luettuihin kieliin sekä A1-, A2- että B2- kielissä. Myös toisen kotimaisen kielen ja englannin kielen opetusta A2-kielenä tulee tukea valtion erityisavustuksella. Oppilaan tulisi voida käyttää myös valinnaistunteja A2- tai B2-kielen opiskeluun, vaikka näitä kieliä tarjottaisiinkin valtion erityisavustuksella. A2- ja B2-kielten opetus tulee sijoittaa oppilaiden työjärjestykseen ja järjestää oppilaan työpäivän aikana.

Valinnaisen kielen arvosanan voisi jättää huomioimatta jatko-opintoihin pyrittäessä, mikäli se laskee oppilaan keskiarvoa. Valinnaiskielten opetuksen järjestämiseksi tarkoitettu valtion erityisavustuksen suuruus olisi riippuvainen ko. kielten ryhmien määrästä.

Uuden tuntijaon tulee vahvistaa alueellista tasa-arvoa ja lisätä oppilaiden kiinnostusta kieltenopiskeluun vanhempien koulutustaustasta riippumatta.

Suomen uskonnonopettajain liitto ry SUOL

Suomen uskonnonopettajain liitto ry (SUOL ry) on tyytyväinen työryhmän esitykseen uusista perusopetuksen tavoitteista ja tuntijaosta. Työryhmän esitys, jossa uskonnon tuntimäärä säilyy ennallaan, mahdollistaa uskonnon oppiaineen kehittämisen sekä opetussuunnitelmallisesti että didaktisesti vastaamaan entistä paremmin muuttuvan ja globalisoituvan yhteiskunnan asettamiin haasteisiin.

Vuosiluokille 3-6 työryhmä esittää 5 vkt uskontoa, mikä tarkoittaa yhdelle vuosiluokalle 2 vkt:a uskontoa. SUOL ry:n mielestä kahden vkt:a tuntimäärä olisi hyvä sijoittaa jollekin tietylle vuosiluokalle valtakunnallisesti. Vähintään yhden vkt:n opettaminen vuosiluokalle auttaa uskonnon aineenopettajien työllistymistä ja takaa uskonnon aineenopettajille työrauhan. Parempi vaihtoehto olisi siirtää painopistettä vuosiluokille 7 – 9 vuosiluokkien 1 – 6 puolelta.

SUOL ry:n mielestä esitetty aihekokonaisuuksien opettaminen on hyvä ja oikeansuuntainen ratkaisu. Olisi tärkeää, että opetussuunnitelmassa olisi valmiina ehdotuksia eri oppiaineiden yhteisistä aihekokonaisuuksiin keskittyvistä integroivista kursseista. On erinomaista, että myös muilla kuin taide- ja taitoaineilla on mahdollisuus tarjota oppilaille valinnaisia opintoja. Tämä on oikeaa valinnaisuutta.

Suomen Vanhempainliitto

Suomen Vanhempainliitto olisi toivonut työryhmältä rohkeutta tarkastella perusopetusta tämänhetkisten taloudellisten reunaehtojen sijaan vahvemmin tulevaisuuden oppimis- ja toimintaympäristön haasteista käsin. Suomen Vanhempainliiton mielestä tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden edistäminen edellyttäisi perusopetuksen vähimmäistuntimäärän nostamista.

Taide- ja taitoaineiden vahvistaminen taito- ja taideaineiden välystä kiinnittämällä ei käytännössä vahvista riittävästi taito- ja taideaineita. Valtion ja opetuksen järjestäjien tulee sitoutua pitkäjänteiseen kieliohjelman monipuolistamiseen. Työryhmän esitys kieliohjelman monipuolistamisesta on oppilaan ja perheiden näkökulmasta monimutkainen, jos jatkossa osa opetuksen järjestäjistä toteuttaa A2- ja B2-kielen opiskelun kokonaistuntimäärään sisältyvänä valinnaisena aineena ja osa toteuttaa sitä kokonaistuntimäärän ulkopuolisena perusopetusta täydentävänä opetuksena. Suomen Vanhempainliitto ei kannata valinnaisten aineiden vähimmäistuntimäärän pienentämistä.

Suomen Vanhempainliitto kannattaa aihekokonaisuuksille ehdotettua omaa tuntiresurssia. Suomen Vanhempainliitto kannattaa oppiaineiden nivelkohtien yhdenmukaistamista ja vuosiluokkien 1-6 ja 7-9 tuntimäärien tasaamista.

Suomen Vanhempainliitto katsoo, että kodin ja koulun yhteistyön ja kasvatuskumppanuuden merkitystä tulisi painottaa nykyistä vahvemmin Valtioneuvoston asetuksessa perusopetuslaissa tarkoitettun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta.

Suomen Ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry

SYL ry kannattaa lämpimästi esitettyä historian ja yhteiskuntaopin opetuksen lisäämistä ja opetuksen aloittamista luokilla 5-6. Tärkeää on myös keskittyä tukemaan oppilaiden aitoa osallisuutta kouluyhteisössä esimerkiksi vakiinnuttamalla oppilaskunnat kaikkiin peruskouluihin.

Työryhmän esitysten pohjalta valinnaisuus perusopetuksessa vähenee jonkin verran. Mikäli tämä on edellytys sille, että kaikki peruskoulut pystyvät tarjoamaan todelliset yhdenvertaiset mahdollisuudet, on suunta SYL:n näkemyksen mukaan kannatettava. SYL haluaa kuitenkin myös muistuttaa valinnaisuudella olevan oma osansa oppimiseen ja kouluyhteisöön sitoutumisessa sekä koulussa viihtymisen parantamisessa.

Jokaisella lapsella ja nuorella on SYL:n näkemyksen mukaan oltava oikeus riittävään ja yksilöllisiin tarpeisiin huomioivaan oppilaanohjaukseen.

SYL edellyttää, että hyvää opiskelukykyä edistetään suunnitelmallisesti kaikilla koulutusasteilla yhteistyössä opiskelu- tai oppilasterveydenhuollon sekä oppilaiden kanssa.

SYL toivoo, että jo perusopetuksessa huomioidaan painokkaasti oppijakeskeisten opetus- ja opiskelutapojen merkitys oppimiskulttuurin kehittymisessä koko koulutuspolkua ajatellen.

SYL kannattaa työryhmän tavoitetta monipuolistaa perusopetuksen kieliohjelmiä. Käytössä olevan tiedon varassa SYL:n on kuitenkin vaikea ottaa kantaa siihen, onko esitetty valtion erityisavustukseen perustuva menettely oikea tapa järjestää asia.

Nyt käsitellyssä oleva työryhmän tuntijakoehdotus pystyy varsin rajallisesti vielä linjaamaan sinänsä hyvien tavoitteiden konkretisoitumista koulun arjessa. SYL toivoo, että opetussuunnitelman perusteita tuottaessa pohditaan erittäin konkreettisesti miten esimerkiksi arvokasvatusta voidaan sisällyttää eri oppiaineiden ja niiden rajat ylittävään opetukseen.

Svenska Finlands folkting

Folktinget kan inte godkänna att nationalspråken finskan och svenskan som A2-språk ställs i en ekonomiskt sett ofördelaktigare situation än andra språk. Målet bör vara att uppmuntra kommunerna att ordna undervisning i det andra inhemska språket.

Folktinget anser att det riktade statsunderstödet till undervisningen i A2-språket också bör gälla finskan och svenskan.

Folktinget anser att det riktade statsunderstödet till undervisningen i A2-språket också bör gälla engelskan då eleven har valt finskan eller svenskan som A1-språk.

Folktinget motsätter sig förslaget att minska A2-språkets årsveckotimmar från 12 till 10 timmar.

Folktinget konstaterar att språkundervisningen i de svenskspråkiga skolorna kunde stå som modell även för de finskspråkiga skolorna.

Folktinget anser att alla elever, oberoende av språklig bakgrund och hemort, ska ha rätt att lära sig landets nationalspråk finska och svenska.

Folktinget utgår ifrån att Undervisnings- och kulturministeriet inväntar rapporten från "Arbetsgruppen för utvecklandet av svenskundervisningen" (maj 2012) och att rapporterna samordnas innan beslut om timfördelningen fattas.

Svenska folkpartiet i Finland

Arbetsgruppen har berett ett förslag för de allmänna nationella målen för den utbildning som avses i lagen om grundläggande utbildning. Arbetsgruppen har också enligt regeringsprogrammet berett förslag på timfördelningen inom den grundläggande utbildningen för att stärka undervisningen i konst- och färdighetsämnen, gymnastik samt samhällsfostran och etisk fostran, liksom miljöfostrans ställning och samarbetet mellan läroämnena samt för att göra språkprogrammen mångsidigare.

Svenska folkpartiet anser att ambitionsnivån i förslaget borde vara högre. Finlands utveckling som kunskapssamhälle är beroende av en tillräcklig satsning på den grundläggande undervisningen såväl gällande tidsmässig omfattning som substansmässig bredd. Förslaget innebär att Finland fortsättningsvis ligger ca 1000 timmar efter OECD-genomsnittet undervisningstimmar för elever i åldern 7-14 år. En höjning av antalet årsvekotimmar är önskvärd för optimerandet av kunskapspotentialen och därmed tryggheten av den framtida konkurrenskraften.

De frivilliga långa och korta språken (A2 och B2) lämnas utanför timresursramarna och finansieras enbart via specialstöd på ansökan av kommunen. Stödet kan enligt förslaget inte betalas ut för de inhemska språken och engelska. Svenska folkpartiet finner detta problematiskt och föreslår att de i förslaget utlämnade språken också ska berättiga till specialstöd. Sett till behovet av kunskaper i ryska så möjliggör förslaget extra pengar för de kommuner som önskar arrangera undervisning i ryska, det är positivt.

Förslaget att A2-språkets timmar skulle minska med 2, från 12 till 10 är negativt, efter en sådan reduktion kan A2-språket inte längre klassas som långt språk. Förslaget innebär att de svenskspråkiga eleverna efter den grundläggande utbildningen läst 6 årsvekotimmar mindre engelska än finska jämnåriga elever. Det finns därmed en risk att kommunerna börjar erbjuda engelskan som A1-språk på finskans bekostnad. Det kan inte vara målsättningen.

Svensk folkpartiet påminner om att vikten av språkundervisning i främmande språk inleds i ett tidigt skede och föreslår att undervisning i B1 språket inleds senast i årskurs 5.

Svenska folkpartiet välkomnar satsningarna på konst- och färdighetsämnena, trots att tillägget de facto bara är en timme extra och antalet obligatoriska, gemensamma, kurser ökar. En annan målsättning borde vara en större satsning på skolidrotten än den tilläggstimme som nu föreslås.

Förslaget innehåller mindre frivillighet än nuvarande timfördelning vilket inte är önskvärt. Svenska folkpartiet förordar en undervisning där valfriheten ökar i den grundläggande utbildningens högre klasser för att ge eleven möjlighet att förkovra sig i de ämnen och färdigheter som intresserar, det ökar inlärningsmotivationen vilket är en rimlig målsättning.

Svenska folkpartiet föreslår ytterligare att man inom befintliga undervisningsämnen, kring huslig ekonomi, skapar en temahelhet ägnad att stärka elevens vardags- och medborgarfärdigheter. Inom ramen för helheten borde ingå skötsel och planering av privatekonomi, konsumentkunskap, mediakunskap och -kritik samt uttrycks- och kommunikationsfärdigheter.

Tampereen kaupunki

Tampereen kaupunki näkee hyvänä ja tärkeänä äidinkielen ja kirjallisuuden kokonaistuntimäärän kasvattamisen ja sijoittamisen vuosiluokille 5 – 6. Muutoksessa tulee huomioida sekä luokan- että aineenopettajien täydennyskoulutus mediakasvatukseen.

Tampereen kaupunki tukee työryhmän esitystä historian ja yhteiskuntaopin vähimmäistuntimäärän kasvattamista. Yhteiskuntaopin kokonaisuus on mietittävä uudelleen sekä rakenteellisesti että sisällöllisesti. Erityisesti osallisuuden ja vaikuttamisen näkökulmaa tulee korostaa.

Tampereen kaupunki tukee esitystä taide- ja taitoaineiden kokonaistuntimäärän kasvattamista yhdellä tunnilla ja kannattaa taide- ja taitoaineiden yhteisen opetuksen vahvistamista yläkoulussa.

Aihekokonaisuudet palvelevat perusopetuksen vuosiluokilla 7 – 9 oppiainerajat ylittävää opetusta. Työryhmän esityksestä ei käy ilmi, kuka on kelpoinen opettamaan aihekokonaisuuksia. Työryhmän tulee määrittellä selkeästi aihekokonaisuuksien toteuttamistavat, sisällöt, tavoitteet ja arviointi.

Tampereen kaupunki esittää huolensa valinnaisten aineiden vähimmäistuntimäärän vähentämisestä.

Tampereen kaupunki kantaa huolta kieliohjelman kokonaisuudistuksesta. Vapaaehtoisen A-kielen vähimmäistuntimäärä vähenee ratkaisevasti, mikä vaikuttaa tavoitetaso laskemiseen verrattuna edellisen opetussuunnitelman tavoitteisiin ja A-kieleen. Vapaaehtoisena A-kielenä tulee voida opettaa myös englantia. Oppilaalla tulee olla mahdollisuus sisällyttää vapaaehtoinen A-kieli halutessaan valinnaisiin aineisiin tai kasvattaa kielen kokonaistuntimäärää ko. vuosiluokalla.

Tampereen kaupunki tukee työryhmän uudistusta vuosiluokkien 2 ja 3 sekä 6 ja 7 välisten vuosiluokka-asteittaisten vähimmäistuntimäärien erojen vähentämiseksi. Sen sijaan ensimmäisen vuosiluokan vähimmäistuntimäärän jättäminen esityksessä 19 vuosiviikkotuntiin ei ole perusteltu. Perusopetuksen kokonaistuntimäärää tulee olla mahdollisuus kasvattaa.

Tampereen kaupunki tukee esitystä oppiaineiden nivelkohtien yhtenäistämiseksi. Yhtenäistäminen selkiyttää tuntijakoa, hyvän osaamisen kriteereiden sijoittelua ja tuen nivelvaiheita. Todettakoon kuitenkin, että nivelkohta vuosiluokkien 6 – 7 välillä ei tue yhtenäisen perusopetuksen ideologiaa ja yhteistyötä ala- ja yläkoulujen kesken.

Oppiainekokonaisuutena työryhmän esitys vuosiluokilla 1 – 6 palvelee nykyajan tarpeita yli oppiainerajojen. Työryhmän tulee ottaa voimakkaammin kantaa myös muihin oppiaineisiin ja oppiaineryhmisiin kaikilla perusopetuksen luokka-asteilla.

Tampereen kaupunki kantaa huolta katsomusaineiden tuntimäärän sijoittelusta. Vuosiluokille 1 – 2 sijoitettu kolmas tunti ei palvele nykyajan tarpeita. Tampereen kaupunki esittää, että tunti siirretään alkuopetuksesta yläkouluun esim. vuosiluokalle 8, jossa opetuksessa tulee korostaa elämänhallintaa ja siihen liittyvien kysymysten pohdintaa, mikä ennaltaehkäisee syrjäytymistä.

Tampereen kaupunki pitää opetuksen järjestäjän mahdollisuutta hakea valtion erityisavustusta vapaaehtoisen A-kielen opetukseen hyvänä sillä poikkeuksella, että se tulisi taata myös englannin kielen opiskeluun ja mahdollistaa vieraan kielen opiskelun aloittaminen harvinaisemmalla kielellä.

Toteutuksessa tulee ottaa huomioon työryhmän esityksen todelliset taloudelliset vaikutukset. Katsomusaineiden opetuksen kustannukset kasvukeskuksissa tulee selvittää.

Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan työryhmä on esityksessään sivuuttanut pedagogisen näkökulman opetukseen ja sosiaalisten taitojen oppimisen. Nykyinen yhteiskunnallinen kehitys edellyttää jatkuvia muutoksia koulun toimintaympäristöön. Erityisesti erilaiset oppijat osana kokonaisuutta tulee ottaa huomioon. Työryhmän esityksessä ei ole näkökulmaa kansainvälisyyteen ja globalisaatioon.

Työryhmän esityksestä puuttuu rohkeus tehdä muutoksia ja tarkastella suomalaista perusopetusta koulutuksen laadun säilymisen ja paranemisen sekä tulevaisuuden näkökulmasta.

Tampereen yliopisto

Kasvatustieteiden yksikkö toteaa aluksi yleisesti, että muistiossa esitetty tavoitteet tulevaisuuden perusopetuksen kehittämiseksi ovat oikeansuuntaiset. ne antavat mahdollisuuden uudistaa perusopetusta niin, että se vastaa nykyistä paremmin oppimis- ja toimintaympäristöissä tapahtuvien muutosten tuomiin haasteisiin ja vahvistaa tulevaisuudessa tarvittavien tietoja ja taitojen oppimista. Toteutuessaan esitys lisää oppimisen edellytyksien tasa-arvoista kehittämistä koko maassa.

Esitys äidinkielen ja kirjallisuuden tuntien lisäämisestä on kannatettava. Matematiikan tuntimäärää tulisi lisätä alkuopetuksessa. Taide- ja taitoaineiden tuntimäärien ehdotettu lisäys on kannatettava. Ilmiölähtöisen oppimisen kehittäminen on tärkeää. Yhteiskuntaopin aloittaminen nykyistä aikaisemmin on paikallaan. Aihekokonaisuuksien oma tuntiresurssi, jolla lisätään oppiaineiden yhteistyötä on kannatettava. Kokemustemme perusteella pidämme erittäin tärkeänä, että oma äidinkieli saadaan osaksi varsinaista opetussuunnitelmaa valinnaisena aineena, josta annetaan arvosana.

Teatterikorkeakoulu

Teatterikorkeakoulun mielestä olisi voimallisesti panostettava oppilaiden kokonaisvaltaisen psyko-fyysisen hyvinvoinnin ja oppiainerajat ylittävän, toiminnallisen kouluelämän kehittämiseen Teatterikorkeakoulu painottaa, että sivuuttaessaan teatterin ja tanssin (esittävät taiteet) uusi tuntijakoesitys jättää huomiotta niiden mahdollisuudet tukea oppilaiden kehitystä, hyvinvointia ja oppimista.

Tekstiiliopettajaliitto TOL ry

Taide- ja taitoaineiden opetuksen määrän lisääntyminen jää esityksessä yhteen tuntiin, mitä ei voida pitää riittävänä hallitusohjelman hengen toteuttamiseksi. Tässä ehdotuksessa ei huomioida käsityö-

oppiaineen jakaantumista kahteen eri sisältöalueeseen: tekstiilityöhön ja tekniseen työhön. Pakollisia tunteja tulee 7-9 luokilla olla yhteensä vähintään neljä. Näin voidaan taata riittävä aikaresurssi molempien sisältöalueiden opettamiseen ja luotettavan päättöarvioinnin suorittamiseen

Käsityön pakollinen tuntimäärä lisääntyy alakoulussa, mutta vähenee yläkoulussa. Tämä heikentää oppilaan mahdollisuutta saada oppiaineeseen erikoistuneen aineenopettajan antamaa opetusta. Esityksen mukaan myös valinnaistuntien määrä vähenee. Oppiminen jää heikommaksi, mikä vaikuttaa oppilaiden jatko-opintokelpoisuuteen.

Tuntien väheneminen johtaa myös kelpoisten aineenopettajien saatavuuden heikkenemiseen, jos alakoulun käsityöopetusta 5-6 luokilla ei siirretä pääasiallisesti aineenopettajien hoidettaviksi.

Käsityö on oppiaine, jossa opetetaan monipuolisesti erilaisia tietoja ja taitoja sukupuoleen katsomatta. Kokonaisen käsityöprosessin suorittaminen on kuitenkin hidasta. Jos oppimiseen ei anneta riittävästi aikaa, on mahdotonta saavuttaa oppiaineelle ominaisia tavoitteita.

Aihekokonaisuustunti tulisi siirtää valinnaistuntikiintiöön.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

THL näkee, että ehdotukset perustuvat johdonmukaisesti aikaisempaan ohjelmatyöhön, vastaavat lasten kasvun ja kehityksen sekä yhteiskunnallisiin haasteisiin, lisäävät tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä perustuvat realistiseen käsitykseen käytettävistä resursseista. Resurssiniukkuus ei mahdollista mm. terveystiedon, liikunnan ja kotitalouden sinänsä tarpeellisen opetuksen lisäämistä tässä vaiheessa. Kun tuntijakoesitys kuitenkin samalla vähentää valinnaisaineiden volyymiä ja sitä kautta eräiden tärkeiden oppiaineiden opetusta (erityisesti kotitalous), THL toivoo, että uudistuksen seurantaan tulee välittömästi sen toteututtua ryhtyä, jotta uudistuksen mahdolliset nuorten tulevan hyvinvoinnin ja terveyden kannalta haitalliset seuraukset voitaisiin ehkäistä.

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

STTK on tyytyväinen tuntijakouudistusta valmistelleen virkamiesryhmän esitykseen. STTK haluaa kiinnittää huomiota erityisesti seuraaviin seikkoihin ja niiden toteutumiseen.

STTK pitää erityisen hyvänä panostuksia äidinkieleen ja yhteiskuntaoppiin. Luku- ja kirjoitustaito sekä kriittinen ajattelutaito ovat oppimisen perusedellytyksiä kaikissa oppiaineissa. Erityisesti poikien ja tyttöjen väliset erot äidinkielessä ja kirjallisuudessa ovat suuria ja ongelmaan pitää puuttua. Yhteiskuntaopin aloittaminen jo 5-6. vuosiluokilla on tervetullut uudistus. Erityistä huomiota on kiinnitettävä nuorten kiinnostuksen herättämiseen yhteiskunnallisista asioista.

Nivelkohtien yhtenäistäminen on hyvä ja tarpeellinen esitys. Se selkeyttää tuntijakoa ja turvaa yhdenvertaisuutta erikokoisten koulujen ja alueiden välillä. Tuntimäärien tasaaminen on myös perusteltua. Nykyisessä mallissa oleva suuri ero 6. ja 7. luokan välissä on liian suuri. Yläluokkien oppilailta voidaan odottaa myös enemmän ajankäyttöä kotitehtäviin ja muuhun itsenäiseen opiskeluun.

STTK on erityisen huolestunut B2-kielen opiskelijoiden määrän romahtamisesta. Myös A2-kieltä opiskelevien määrä on valitettavan pieni. Nykypäivän ja tulevaisuuden työelämä vaatii laajaa kielipohjaa kaikilla aloilla. Kieltenopetuksen tukeminen kuntia kannustavalla erityisavustuksella on hyvä esitys. Erityisrahoituksen turvaaminen pitkällä aikavälillä on kriittinen tekijä, johon pitää kiinnittää erityistä huomiota.

Taide- ja taitoaineiden lisääminen on tervetullut uudistus. Kädentaitojen ja luovuuden lisääminen kaikille oppilaille on tärkeää. Näitä taitoja tarvitaan tulevaisuuden työelämässä. Liikunnan lisäämiselle on lisäksi selkeä kansanterveydellinen peruste. STTK ymmärtää, että vähimmäistuntimäärän nostaminen nyt käsitellyssä olevan uudistuksen osana ei onnistu. Vähimmäistuntimäärän nostaminen on kuitenkin välttämätöntä tulevaisuudessa. Suomalaisilla koululaisilla on lyhyemmät koulupäivät kuin muualla Euroopassa ja tarve tuntimäärän nostamiselle on ilmeinen. Taloudellinen tilanne ei saa olla este pitkällä aikavälillä tuntimäärän nostamiselle.

Turun kaupunki

Turun kaupunki pitää positiivisina uudistuksina luokkakohtaisten viikkotuntimäärien tasoittamista sekä opetussuunnitelman nivelkohtien yhtenäistämistä. Turun kaupunki näkee hyvänä B2-kielen irrottamisen vapaaehtoiseksi normaalin opetuksen ulkopuoliseksi aineeksi sekä kieliohjelman monipuolistamisen resursoimalla A2- ja B1-kielten opetusta korvamerkityllä tuella. Aihekokonaisuustuntia sekä opetussuunnitelmatyön ja täydennyskoulutuksen taloudellista tukemista pidetään myös myönteisinä asioina. Yleisen taloustilanteen realistinen huomioon ottaminen ja lisäkustannusten välttäminen koetaan lausunnossa positiiviseksi.

Turun kaupungin mukaan äidinkielen tunnin lisäämisessä pojat tulisi ottaa erityisesti huomioon. Ympäristöoppi-nimityksen sijaan toivotaan edelleen käytettävän Ympäristö- ja luonnontiede -nimeä. Yhteiskuntaoppi voitaisiin sijoittaa kokonaan yläkouluun. Kieltenopetukseen esitetään vähintään 2 viikkotuntia joka luokka-asteella. Katsomusaineissa toivotaan 2 viikkotuntia vuosiluokkien 3.-6. niveleen (ei 2. luokalla). Turun kaupungin lausunnon mukaan perusopetuksessa tarvitaan kaikille yhteinen katsomusaine. Käsiyössä pitää olla luokilla 3.-6. vähintään 2 viikkotuntia kullakin luokka-asteella. Valinnaisuutta tulisi olla enemmän yläkoulussa.

Turun yliopisto / Kasvatustieteiden tiedekunta

Kannanotot perusopetuksen yleistavoitteista ovat oikeansuuntaisia, mutta vaativat opetussuunnitelman laatijoilta monia tarkennuksia. Aihekokonaisuuksien painottaminen ehdotuksessa on hyvä, mutta niiden sisältöjen tulisi olla yhtä selkeästi määriteltyjä kuin 2004 opetussuunnitelmassakin. Esimerkiksi viestintä- ja mediataitojen sekä monikulttuurisuuden osuus opetuksessa ei saisi jäädä yleisen läpäisyperiaatteen varaan.

Monikulttuuristen oppilaiden oman kielen opetus, omakielinen tuki ja opetuksen kehittäminen tulisi ottaa osaksi perusopetuksen tulevaisuuden suunnitelmaa.

Ehdotuksessa esitetään, että äidinkieleen ja kirjallisuuteen esitetään lisätunti osaamisen alentumisen vuoksi, mutta matematiikkaan ei, vaikka matematiikan osaaminen on myös alentunut. Tiedekunnan

näkemyksen mukaan osaamisen alentumisen vaikutuksia tuntijakoon tulee tarkastella yhtenevästi kaikissa oppiaineissa.

Matematiikan pedagogiikkaa ja didaktiikkaa tulee kehittää niin, että edellytykset syventää oppimista paranevat.

Taito- ja taideaineiden tuntimäärän lisääminen on perusteltua monien erilaisten tilastotietojen perusteella, joiden mukaan oppilaiden koulutyön kuormittavuus ja koululaisten pahoinvointi ja oireilevuus on lisääntynyt sekä kouluviihtyvyys vähentynyt. Em. aineiden lisääntyminen saattaa heijastua opettajankoulutuslaitoksen henkilöstörakenteeseen ja opetussuunnitelmiin sekä opettajien täydennyskoulutustarpeisiin.

Perusopetuksen tavoitteisiin tulisi sisällyttää nyky-yhteiskunnan ja tulevaisuuden kansalaisilta vaadittavat mediatiedot ja -taidot sekä tieto- ja viestintätekninen osaaminen opetuksen tavoitteena.

Valtion liikuntaneuvosto

Liikuntaneuvosto katsoo, että työryhmän esitys lisätä kaikille yhteisen liikunnan määrää yhdellä vuosiviikkotunnilla 1-2 vuosiluokilla on lähtökohtaisesti positiivinen, mutta nykytilanteeseen ja pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelmakirjaukseen nähden riittämätön ja lähinnä näennäinen toimenpide. Lähtökohtana tulisi vähintään olla se, että oppilailta olisi läpi perusopetuksen kolme tuntia viikossa kaikille yhteistä liikuntaa.

Liikuntaneuvosto korostaa, että kaikille yhteisen koululiikunnan merkitys lasten hyvinvoinnille on tärkeämpää kuin koskaan aiemmin, koska lasten arkielämän liike on vähentynyt. Edes kaikki organisoidun liikunnan parissa harrastavat lapset eivät täytä suositusten mukaisen liikunnan määrää. Viidennes lapsista ei liiku käytännössä lainkaan. Murrosikäisillä lapsilla tapahtuva fyysisen aktiivisuuden määrän romahdus on Suomessa merkittävämpi kuin muissa länsimaissa ja kunto- ja liikehallinnan osalta yksilöiden väliset erot näyttävät edelleen kasvavan. Ylipainoisten lasten (12-18-vuotiaat) määrä on viimeisen 30 vuoden aikana kolminkertaistunut. Liikkumaton elämäntapa ja sitä kautta terveyden riskitekijät säilyvät aikuisikään voimakkaammin kuin aktiivinen elämäntapa, mikä aiheuttaa haasteita esimerkiksi työurien pidentämiselle, sillä merkittävimmät työkyvyttömyyden syyt Suomessa ovat tuki- ja liikuntaelinsairaudet, masennus sekä sydän- ja verisuonisairaudet. Fyysisellä aktiivisuudella on osoitettu olevan myönteisiä vaikutuksia myös kognitiivisiin taitoihin ja oppimisvalmiuksiin, kuten keskittymiskykyyn, tarkkaavaisuuteen, tiedonkäsittely- ja muistitoimintoihin, sekä käyttäytymiseen luokkahuoneessa. Liikunta koetaan koulun mieluisimpana oppiaineena ja erityisesti pojille liikunta on merkittävä kouluviihtyvyyttä lisäävä tekijä.

Liikuntaneuvosto painottaa, että liikuntatuntien määrän lisäämisen kanssa rinnan on syytä kehittää liikunnan opetuksen laatua sekä lisätä fyysistä aktiivisuutta koko koulupäivään mm. välitunnit, koulumatkat ja kerho- ja iltapäivätoiminnan mahdollisuudet hyödyntäen. Koulun piha-alueita tulee kehittää liikuntaan kannustaviksi. Selvitysten mukaisesti vain kolmannes alakoulupihoista ja neljäsnes yläkoulupihoista voidaan katsoa liikuntapuitteiltaan riittäviksi.

Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta NUORA

Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta Nuoran mukaan opetuksen tavoitteissa on korostettava yhteisöllisyyttä ja yhdenvertaisuutta työryhmän esitystä enemmän. Samoin on korostettava asioiden välisten vuorovaikutussuhteiden ymmärtämistä ja tiedon soveltamista tietopohjan kerryttämisen ohella. Työryhmän esityksessä nostettiin esiin, että useissa kansainvälisissä asioissa suomalaiset peruskoululaiset pärjäävät heikoiten juuri soveltamista vaativissa tehtävissä. Arjenhallintataidot on lisättävä tarpeellisia tietoja ja taitoja koskevaan pykälään. Aktiiviseen kansalaisuuteen kasvamisen osalta on kiinnitettävä huomiota tietopohjan lisäksi myös osallistumiseen motivoimaan kasvatukseen. Nuora pitää esitettyä tuntijakoa hyvänä.

Valtiovarainministeriö

Esitetynkaltainen, yleisestä valtionosuusrahoituksesta erillinen rahoitusjärjestelmä on valtion rahoitusvastuun ja järjestelmän selkeyden kannalta ongelmallinen. Se synnyttäisi tilanteen, jossa luotu rahoitusmalli sitoo valtiontalouden kehysten suuruutta momentin harkinnanvaraisten valtionavustusten osalta myös tulevan hallituskauden aikana.

Valtiovarainministeriö korostaa, että ehdotusten mahdollisen toteutumisen tulee aina tapahtua valtion talousarvion ja valtiontalouden kehysten puitteissa. Jos ehdotuksen toimenpiteitä halutaan toteutettavaksi, tulee ne sisällyttää valtiontalouden kehys- ja sen osana tapahtuvaan peruspalveluohjelmamenettelyyn. Valtiovarainministeriö edellyttää lisäksi, että asia käsitellään kuntalain (365/1995) 8 §:n mukaisesti kunnallistalouden ja hallinnon neuvottelukunnassa.

Esityksessä tulee kuvata nykyistä selkeämmin kullekin taholle aiheutuvat vuosittaiset kokonaiskustannukset. Myös kasvavien koulukuljetusten aiheuttamat menolisäykset tulisi pyrkiä arvioimaan.

Vantaan kaupunki

Vantaan kaupunki pitää hyvänä, että kunnille ei esitetä lisävelvoitteita, jotka toisivat kustannuksia. Hyvänä asiana nähdään myös yhteiskuntaopin tuntien lisäämistä ja kohdentamista alaluokille. Sitä voisi lisätä vielä toisenkin tunnin. Hienoa, että oppilaanohjaus on nostettu yhdeksi valinnaisaineeksi. Näin voitaisiin esim. tehostaa ohjausta toiselle asteelle siirtymisen tukemiseksi. Kieliohjelma vastaa perusteiltaan Vantaalla toteutettua käytäntöä. Vapaaehtoisten kielten osalta pidetään hyvänä esitystä kustannusten korvaamisesta erillisellä rahoituksella. On hyvä, että rahoitus kohdistuu oikeudenmukaisesti ja oikeamääräisesti niille opetuksen järjestäjille, jotka antavat todellisuudessa myös harvinaisempien kielten opetusta. Huolta kuitenkin herättää se, toteutuuko korvausten maksaminen joka vuosi täysimääräisenä ja miten esimerkiksi kielen opiskelunsa kesken jättävien oppilaiden määrä vaikuttaa korvauksiin.

Vantaan kaupungin mukaan ehdotettu suomen, ruotsin ja englannin rajaaminen ulos valtion lisärahoituksella järjestettävästä kieliohjelmasta aiheuttaa huolta. Tämän voidaan olettaa johtavan siihen, että toista kotimaista kieltä ei tulevaisuudessa tulla tarjoamaan A-kielenä nykyisessä mittakaavassa, mikä ei Suomen kaltaisessa kaksikielisessä maassa ole toivottava kehityssuunta. Ruotsinkielisissä kouluissa toinen kotimainen kieli on pääsääntöisesti A1- ja englanti A2-kieli. Näiden kielten opetus toteutettaisiin ehdotuksen mukaan ilman valtion lisärahoitusta, mikä asettaa ruotsinkieliset opetuksenjärjestäjät eriarvoiseen asemaan.

Vapaaehtoisten kielten opiskelu lisääisi niitä valinneiden oppilaiden tuntimäärää ja siirtyisi muiden oppituntien jälkeiselle ajalle. Riskinä saattaa olla vapaaehtoisten kielten lukijoiden määrän väheneminen, sillä esimerkiksi 7.-9.-luokkalaisten kohdalla viikkotuntimäärä nousisi 2 h-4 h muita suuremmaksi.

Eri kieli- ja kulttuuriryhmien (erityisesti maahanmuuttajataustaisten) omaa äidinkieltä ei huomioida kielten opetuksen yhteydessä. Kotikansainvälisyys on asia, josta tänä päivänä puhutaan paljon. Yksi osa sitä on maassa olevan kielivaroannon arvostaminen. Tämän pitäisi näkyä vähintäänkin siinä, että oman äidinkielen opetuksen arvosana voitaisiin merkitä todistukseen.

1.-2. (4.)-luokkalaisten oppilaiden opetustuntimäärää olisi voitu nostaa ja samalla lisätä vastaava määrä rahoitusta, tämä olisi oppilaiden oppimisen ja kehittymisen kannalta hyvä ratkaisu, vaikka se vaatisi lisää taloudellista panostusta.

Valinnaisten tuntien määrä vähenee muilta kuin vapaaehtoisia kieliä valinneilta oppilailta. Vantaalla tämä koskee noin 2/3 oppilaista.

Siirtymävaiheen osalta toivotaan, että päätöstä tehdessä vielä pohditaan, vaatiiko perusopetuksen loppuvaiheen siirtyminen uusien perusteiden mukaiseen opetukseen lisää aikaa.

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä pitää työryhmän ehdotuksia muutoksista peruskoulun tuntijaon painotuksiin suunnaltaan oikeina. Tuntikehysten tiukentaminen ja valinnaisuuden vähentäminen on tärkeää käynnissä olevan oppilaiden ja koulujen eriarvoistumisen pysäyttämiseksi.

Äidinkielen ja kirjallisuuden lisääminen on hyvä asia. Kaikille yhteisiä tunteja musiikissa, kuvataiteessa ja käsityössä tulee yläluokilla lisätä siirtämällä osa ehdotetuista 9 valinnaistunnista niihin. Tuntikehykseen tulisi lisätä ilmaisutaidon opetusta tai sitä pitäisi sisällyttää opettajankoulutukseen eri aineissa yhtenä pedagogisena menetelmänä. Teknisten töiden ja tekstiilitöiden yhdistäminen käsitöiksi ei saa johtaa teknisten töiden jäämiseen tekstiilitöiden varjoon. Liikunnan tunteja tulee lisätä, koska ne parantavat kokonaisvaltaisesti oppilaiden hyvinvointia ja suorituksia. A2- ja B2-kielelle tarkoitettu valtion erityisavustus on annettava myös ruotsinkielelle.

Demokratian kannalta on hyvä, että yhteiskuntaopin ja historian opetusta on esityksessä lisätty. Mediakasvatuksen tulee olla läsnä läpäisevänä periaatteena kaikessa opetuksessa. Fysiikan ja kemian opetuksen aloittaminen 5. ja 6. luokilla tulee perustua arviointiin edellisen uudistuksen tuloksista ja pedagogisista tavoitteista, jos näin tehdään. Esimerkiksi osana aihekokonaisuuksien opetusta voisi ottaa käyttöön kulttuuritunnin, joka on Nuorten parlamentissa nuorten itsensä kehittämä idea. Kotitalouden opetus tulee sisällyttää taito- ja taideaineisiin myös valinnaisten aineiden kohdalla.

Uskonnon opetuksessa tulee siirtyä tunnustuksellisesta ja maailmankatsomuksellisesta opetuksesta entistä enemmän eri kulttuurikäsitteisiin ja uskontoja tasapuolisesti sisältävään elämäntutkimuksen opetukseen.

Taloustiedon opetussuunnitelmissa tulee oppilaiden ymmärtää myös talouden kiistanalaisuus ja moniselitteisyys sekä pystyä kyseenalaistamaan objektiivisena esitettyä tietoa taloudesta.

Tietotekniikan ja digitaalisen tiedon käytössä opetuksessa on otettava huomioon vähävaraisten perheiden olosuhteet, jolloin lapsella ei välttämättä ole mahdollisuutta esimerkiksi omaan kannettavaan tietokoneeseen.

Åbo Akademi

Åbo Akademi välkomnar en ökad satsning av konst- och färdighetsämnen för alla elever.

En konsekvensbedömning av utbudet för valfria ämnen för göras. Frågan om jämlikhet inom de olika regionerna bör konsekvensbedömas genom att valfriheten ökar.

Den grundläggande utbildningen under första åren (årskurs 1-2) borde ses över och bättre kombineras med den verksamhet som sker utanför ramen för grundutbildningen. Detta skulle inte betyda att timantalet inom den obligatoriska grundutbildningen skulle öka men att eftermiddagsverksamheten kunde utgöra en förlängning av skoldagen på ett meningsfullt sätt som skulle stöda skolarbetet.

En noggrann övervägning efterlyses om att ge tilläggsresurser för främmande språk. Det skulle behövas ansträngningar för undervisning både i svenska och finska som andra inhemska språk om vi vill bevara landets tvåspråkiga profil. Språkprogrammet bör därför planeras omsorgsfullt eftersom utbudet är bredare. Statsstödet är här av avgörande betydelse för att garantera jämlikhet. Målet föreslås bli att göra språkprogrammet mångsidigare för alla elever, i såväl svensk- som finskspråkiga skolor, behöver därför förtydligas och övervägas.

Åbo Akademi välkomnar den ökade betoningen på demokratifostran, mänskliga rättigheter och fostran till förståelse mellan olika folk och kulturer. Det är viktigt att den finländska grundläggande utbildningen på ett seriöst och nytt sätt tar fram dessa aspekter i vår grundutbildning.

Åbo Akademi välkomnar förslaget som ett uttryck för enhetsskolans ställning i Finland i en tid som präglas av individualism och neoliberalism.

Äidinkielen opettajain liitto

Äidinkielen opettajain liitto on tyytyväinen siihen, että oppiaineen tuntimäärää ehdotetaan lisättäväksi ja nivelkohta siirrettäväksi vuosiluokkien 6 ja 7 väliin. Opettajat näkevät työssään päivittäin heikentyneet oppimistulokset ja kasvavat tasoerot muun muassa tyttöjen ja poikien välillä. Tämä suuntaus on ehdottomasti saatava muuttumaan, ja lisätunnit ovat yksi ratkaisu ongelmaan.

Äidinkielen opettajain liitto vaatii, että uusi tunti lisätään vuosiluokkien 7–9 opetukseen, jolloin äidinkieltä ja kirjallisuutta opetetaan yläkoulussa vähintään 10 vuosiviikkotuntia. Tällä hetkellä äidinkielen ja kirjallisuuden tunneista 32–33 on alakoulun ja 9–10 yläkoulun puolella. Nykyinen yläkoulun tuntimäärä on niukka suhteessa koko ajan kasvaviin luku- ja kirjoitustaitojen

vaatimuksiin sekä vuosien myötä lisääntyneisiin äidinkielen ja kirjallisuuden opetussuunnitelman osa-alueisiin.

Tunnin lisääminen opetukseen vuosiluokille 3–6 vaikuttaa opetuksen sisältöihin ja tapaan. Liitto katsoo, että esityksessä mainitut perustelut lisätunnille – mediakasvatuksen vahvistaminen, medialukutaito, mediakriittiset taidot, sisällön tuottaminen sekä osallistumisen ja vaikuttaminen – toteutuvat parhaiten, jos opetuksen antaa äidinkielen ja kirjallisuuden aineenopettaja. Luokilla 3–6 opetuksesta vastaavat pääosin luokanopettajat. Heidän koulutukseensa kuuluvia äidinkielen ja kirjallisuuden valmentavia opintoja on noin 6–9 opintopistettä ja 25 opintopistettä, jos he ovat erikoistuneet äidinkieleen ja kirjallisuuteen. Äidinkielen ja kirjallisuuden aineenopettajilla on aina vähintään yhteensä 130 opintopisteen opinnot kielessä ja kirjallisuudessa.

Lisätunti äidinkieleen ja kirjallisuuteen yläkoulussa tukee myös oppilaan kognitiivisten valmiuksien kasvua nuoruusiässä. Yläkoululaisen abstrakti ajattelu ja vastaanottokyky ovat laajemmat kuin alakouluikäisen, jolloin muun muassa medialukutaidon ja -kriittisyyden opettaminen onnistuu paremmin ja se nivoutuu osaksi nuoren arkielämää. Yläluokilla annettavalla opetuksella on oppilaiden jatko-opintokelpoisuudelle valtava merkitys.